

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitászó petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 21.

Ma számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.

Az aradi munkapárt közgyűlése.

Repülőgép gyártás Aradon.

A függetlenségi terrorizmus.

A szegedi gyufagyár katasztrófája.

A meddő politika ellen.

Mi történt Mikszáth és Roosevelttel között?

Milliók csempészet.

„A Wekerle-kormány panamája.”

Az üldözött Mangra.

A miniszterelnök Bécsben.

A letartóztatott aradi százados.

Barabás Béla panaszkodik.

Kiméljük a vért!

Arad, április 20.

Talán nem is alapos aggodalom, talán csak az ijedős gondolatok kísértetjárása vetette előtérbe a jövődőlést: véres választások lesznek. S a széplaki esetet nem úgy fogadják, mint valami megdöbbentő, magában álló dolgot, hanem mint bevezetőjét annak, a minnek jönnie kell, s a mi véresebb, gyilkosabb, szörnyűbb lesz a széplaki epizódnál. Mintha az üstökös éve csakugyan a haláljárást jelentené Magyarországon. Az ököritői eleven-hamvasztás után a szegedi gyufagyár emberirtása, — s azután jönnek a választások, amelyek okvetlenül a vérevel, halálával járnak egy sereg magyar embernek. Ma még jókedvűek, akár Ököritő legényei a cöl előtt, de már meg irták rájuk az ítéletet, hogy a kortések ölmos botja, vagy a csendőr szuronya által fognak elpusztulni.

De hát így kell ennek lenni? A sok bókot, a melyet Roosevelttel, az Egyesült-Államok volt elnöke a magyar nemzet műveltségéről, érett voltárol mondott, azzal pecsételnek meg, hogy albán-macedón módra csinálnák meg az alkotmányos harcot? S olyan gyöngé lábón állana Magyarországon a jogtisztelet, hogy az ember a politikai meggyőződéséért okvetlenül az életét kockáztatja?

Az ököritői szerencsétlenség nem történt magától, a szegedi kazánrobbanásnak is voltak okai. Ha ezzel előre számot vetettek volna, ha nem szegezték volna be a csűr kapuját, ha a gyárat ott nem egy földött kazán táplálja gőzzel, — minden másként lett volna. Ne várjuk be, amíg az alkotmányos küzdelem halottai és sebesültjei fölött kell ugyanezt a sopánkodást, ezt az utólagos, semmit se használó okoskodást elvégezni. Tisztán látjuk az okokat, amelyek a korteskedések katasztrófáihoz vezetnek: nevezük meg előre azokat s ha lehet, hársítsuk el idejében, mielőtt a megbecsülni való magyar vért tovább pusztíthatná.

A vérengzések elhárítása azoktól függ, akik a választók irányításában, politikai vezetésében, csoportosításában a maguk, vagy mások érdekében részt vesznek. A jelöltektől és a pártvezetőktől sok függ. Becsüljük meg a bizalmat, amely feléjük fordul, vagy amelyet meg akarnak szerezni, s ne használják arra, hogy a bennük bizók, hiveik életét vagy testi épségét

veszélyeztessék. Kerüljenek minden szót, ami erőszakra izgathat. Tiltsák meg ezt a korteseknek; a választók pedig, ahol ily szándékot tapasztalnak, forduljanak el azoktól, akik a maguk érdekében a mások bőrét szívesen kockáztatnák. Az elvekért talán lehet vért áldozni, ámbar annak sincs most az ideje; de személyekért, mandátumharc közben ez megbocsáthatatlan véték lenne. Vigyázzon mindenki a kimondott szóra; izgatni, tüzelni, fanatizálni könnyű, a fanatizálás következményeit, az izgatás nyomán támadó események erkölcsi felelősségét viselni nagyon nehéz. Magára vessen, aki bujtogat: ne számíton arra, hogy a csendőrökre fog tolni mindent, ha azok a jogrend, a fenyegetett választók biztonsága érdekében kénytelenek lennének fegyvert fogni. Egyetlen csendőr sincs, a ki szenvedélyből, az ölésnek mohó vágyával használná fegyverét; ha megtörténnék, azok a hibások, akiknek cselekedetei a helyzetet a fegyverhasználatig elmérgesítették.

De talán még sincs ok ilyen meszesemenő, sötét sejtelmekre. A miniszterelnök, félhivatalos lapja útján komoly szót intézett az összes pártok jelöltjeihez és polgáraihoz. A főhívás veleje: *ne prédáljuk a vért, a mások véreit, s harcoljunk törvényes eszközökkel.* Mindenik párthoz szól ez, s mindenik pártnak érdekében áll, hogy megszivleltesse. Hiszen a tüntető, zavargó szándék nemcsak a kormánypárti jelöltek ellen fordul, ha-

Tanulságos történetek.

Írta: G. Miklósy Ilona.

Nem azért választottam e históriáknak a fenti hivalkodó címet, mintha szerénytelenül azt remélném, hogy a nyájas olvasó okulni és tanulni fog belőle. Csupán azért, mert én, a szemtanú, — okultam és tanultam, sőt meg is könyeztem egyik-másik hőst, hősnőt ez apró szomorujátéknak vagy — tragikomédiának. Mert nagyon nehezen tűröm el, ha kicsinyes, szégyenletes, szinte silány ok miatt vergődni látom felebarátomat. Pedig a sors kegyetlensége és az emberek durvasága, ostobasága olyan gyakran szolgál bizonyos fajta — tanulsággal számunkra.

Császárok találkozása.

Bécsben a császár vája felséges barátját, a német imperatort.

A széles, föllobogzott uttest mindkét oldalán katonák állnak sorfalat már kora reggel óta. Csipős őszi szél pirosra marja az arcukat és megdermeszti a puskaszíjjat markoló kezeket. De nem érzik a hideget, se a mindjobban szitáló eső kellemetlenkedését: Jön a császár nemsokára! Már hangzik távolból az uralkodót köszöntő barsona jel és minden szemben kigyulad a lelkesedés tüze. Külömben az a kis vöröshaju, szeplős arcu

katoná fészit ott az első sorban. Senki se huzza ki magát olyan décegen, senki se veti föl a fejét olyan büszkén, mint ez a csunya kis legény. Az arca csaknem olyan piros, mint a haja és csak úgy ragyog az alattvalói hűségtől és katonai lelkesedéstől. Most egy nagyragu tiszt lovagol el a front előtt: szemlét tart, hogy rendben van-e minden. Soha ilyen csuf szörnyeteget! Mintha egy teknősbéka elvesztette volna páncélját és teljes rut mivoltában parádézna lóra üve. Végig tekint a katonák során, megakad a szeme az én kis vöröshajumon, aki boldogan állott haptásban a hatalmas fölébvaló előtt. A teknősbéka (teknő nélkül) hirtelen magához int egy nyurga hadnagyocskát és szapora szóval, ingerülten mond valamit katonákra mutatva. A hadnagy egy fokkal ingerültebben (ugy illik az: minél kisebb a rang, annál nagyobb a — tekintély) lép a kis vörösfelhöz és durván hátra parancsolta a második sorba s helyette egy csinosabb képű, lomha legényt állított előre.

Neveltséges, de még most is összeszorul a szívem és gyáván köny szökik a szememből, ha arra az előbb még olyan ragyogó és most annyira halvány arcra gondolok. Hogy legörnyedt, hogy kialudt szeméből a lelkesedés. Most már igazán csunya volt szegény. S a hogy a szomszédai durván kinevették, kicsufolták, remegett az ajka és könyes lett a szeme. Vajjon mi szükség volt erre a gonosz tette? Hiszen ő

felsége nem szépségversenyre igyekezett. Es ha igen, akkor először is a teknősbéka-generálist kellett volna elrejteni a katonák háta mögé. Neveessenek ki, de én azt hiszem, hogy így születnek az — anarkisták.

A legnagyobb nyomor.

Csunya, esős idő. A máskor szép, sima aszfaltos ut olyan, mintha valami szürke habarcsos masszával nyakon öntötte volna egy szórakozott közműveslegény. A villamosok körül valóságos ostromállapot dúl: zsufolva van valamennyi. Egy mama a leányával mégis fölkapaszkodik valahogy. A leány gyönyörű teremtés. Magas, sugar nővéssü. Hamvas szőke, divatos frizurára csomózott dus hajára kitűnően illik a lehetetlen méretű kalap Pompás szabásu, fiom kelméből készült angol ruhája mint keztyű simul remek idomaihoz. Ahogy szembe ül velem (szép leány, meg a mamája mindig kap a legzsufoltabb villamoson is ülőhelyet.) láthatom parányi, kifogástalan topánba bujtatott lábát, melyet csaknem elrejt előlem az apró, hófehér keztyűs kezében tartott, valódi hód préméből formált muff-szörnyeteg. Az arca bájos, finom me szésü. Es a szája gyönyörű! Ha erre az apró, vérpiros kagyló-szájra tekintünk, azonnal a régi görög bölcsök filozófiai magasztalára emelkedünk: mindent megértünk és mindent megbocsátunk. Ilyen szája lehetett a Periklest megbabonázó nagy heterának: Aspázianak

nem — a mint Nagykanizsán, Fél-
egyházán történt — ellenzéki pártve-
zéreket is környékez. A kik a nép-
hez szólnak, a kiknek módjukban
van egyesekre és tömegekre hatni,
irtsák ki az erőszakosságra való haj-
landóságot és kerüljenek minden szót,
a mi összeütközésre vezethet. Nero
fölgyújtatta Rómát, hogy az égő város
fenséges borzalma egy költemény ír-
ására adjon neki hangulatot. Ehhez
egészen hasonló az a lelketlenség, a
mikor valaki a szónoki hatás, a könny-
nyen fölkaivarható indulatok meghó-
dítása kedvéért hajlandó hallgatóit a
csendőrpuskák közé uszítani.

Az aradi munkapárt közgyűlése

Tömörülés Tisza István zászlója alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20

Ma délután hat órakor a Központi
szálló nagytermét teljesen megtöltötte
a munkapárt táborához tartozó vá-
lasztóközönség, hogy résztvegyen a
párt közgyűlésén. A mai gyűlésen
beszámolt a vezetőség a budapesti
küldöttség útjának eredményéről, az-
után több lelkesítő beszéd hangzott
el, amelynek nyomán támadt lelkes
hangulat a legszebb reményeket tá-
masztja arra, hogy Tisza István gróf
megválasztása érdekében megindított
harc fényes eredménnyel végződik.

A mai gyűlésről ezt a tudósítást
közöljük:

Neuman Adolf elnök üdvözölte a megje-
lenteket. Beszámolt a budapesti küldöttség út-
járól s arról, hogy Tisza István gróf a jelölt-
séget elfogadta.

— Hogy milyen nagy fontosságú tény ez,
— mondta az elnök — azt fölösleges bővebben
fejtegetnem. Ez azonban kötelességeket is ró
ránk. Ha teljesítjük kötelességünket, akkor Ti-
sza győzelme fényes lesz. És kérem is önöket,
hogy lelkesedéssel, buzgalommal fáradozzanak
jelöltünk érdekében. Ezután az elnök indítvá-
nyára társelnökül Kintzig Jánost választották
meg nagy lelkesedéssel; Kintzignek a párt

szervezése körül nagy érdemei vannak s így
érthető, ha megválasztása általános rokonszen-
vet keltett.

Adler Andor szólalt föl most.

— Évtizedekig voltam a függetlenségi
eszme szolgálatában — mondta — de meg-
győződtem róla, hogy az az út a pusztulás felé
vezet. A vezérek mindent megígértek: önálló
bankot, önálló hadsereget, s a valóságban kap-
tuak kvóta emelést. Ugy tudom éppen Barabás
Béla elnöklete alatt emelte föl a delegá-
ció a kvótát 2 százalékkal.

Felkiáltások: Ugy vad! Ő volt az elnök!
98 millió többletet szavaztak meg. Tönkre
akarták tenni az országot! — hangzott száz
torokból.

Adler felsorolta ezután a koalíciós kor-
mány által alkotott káros törvényeket: a mun-
kásbiztosító törvényt, az adótörvényt stb., ame-
lyek tönkre teszik a kispolgárokat.

— Előidézték a koalíciósok a nemzet és
trón között a diszharmoniót, — folytatta Ad-
ler — Amikor már csaknem a pusztulásba
sodorták az országot, akkor előlépett geszti
magányából Tisza István és felrázta téliensé-
géből az országot. (Éljen Tisza István! — fel-
kiáltások.) Tisza gróf a munka politikáját, a
gyakorlati, a kenyér politikát hirdeti, tehát
kövessük őt.

Ezután méltatja Tisza gróf politikájának
nagyságát és korszakos jelentőségét.

— Mi felismertük — mondta — Tisza gróf
harc riadójának óriási jelentőségét. Mi követni
fogjuk az ő politikáját; Tiszának Aradon
győzni kell! Tisza győzelme az ő eszméjének
országos diadalát, a bukás pedig az ő politiká-
jának országos bukását jelentené. De Tiszát
itt győzelemre segítjük, erre ünnepélyesen fo-
gadalmat teszünk.

Az éljenzések elhangzása után Varjassy
Lajos dr. beszélt. Először foglalkozott azzal a
nevetséges és üres váddal, mintha a munka-
párt reakciós volna. Komikusnak mondja azo-
kat az újságközleményeket, amelyek arról szól-
nak, hogy Tisza gróf reakciós.

— Hiszen aki nem szocialista, az még
nem reakciós. Őök, akik itt megjelentek, job-
bára kereskedők és iparosok, tehát jól tudják,
Tisza mindig összetudta egyeztetni a merkan-
tilista törekvéseket az agrárius célokkal s min-
dig törekedett a kereskedelem fellendítésére is.

Azután fejtegette a munkapárt céljait; a
munkapárt és Tisza ki akarják irtani a közjogi
szólamokat, a közjogi bálványokat, amelyek ut-
jában állnak a haladásnak, a nemzet boldogu-
lásának.

— Tehát ők a reakciósok, ők a maradiak
és nem mi. (Helyeslés.)

Furcsának találja, hogy az ellenzék foly-
tonosan az általános választójog szólamán lo-
vagol, pedig volt alkalmuk nekik megalkotni
az általános választójog törvényét, de amikor
hatalmon voltak, nem tudtak tovább jutni egy
szánalmas pluralitásos tervezetnél.

— Arra kérem azokat a tisztelt polgártár-
saimat, — fejezte be Varjassy dr. a beszédét
— akik itt megjelentek, hogy hirdessék min-
denfelé a mi igazainkat s azt, hogy mi nem
vagyunk reakciósok, mi a haladás politikáját
hirdetjük.

Czernóczky Pál aradi iparos azt fejtegette,
hogy nevetséges az a vád, mintha a munkapárt
vesztegetne.

— Bennünket nem veszteget senki, de
igenis a tulsó párton próbálnak bennünket, kis
műveltségű embereket megfenyegetni, megféle-
mlíteni.

Szerinte most a munka korszakának kell
következni, mert mindenfelé pang a munka és
a munkásnép nyomorog s kivándorol. Azután
a kivándorlás nehézségeit fejtegeti, végül igéri,
hogy úgy a maga, mint hivei nevében Tisza
István megválasztásáért fog küzdeni. Nagy de-
rűlttség között említette föl, hogy Barabás
Béla „testvéreim“-nek szólította a választókat.

— Ilyenkor testvéreim vagyunk, — mondta
— de amikor tenni kell értünk valamit, akkor
nem kellene a testvérek!

Végül Reinhart Gyula alelnök szó-
lalt föl.

— Nem hallgathatjuk tovább, — ugymond
— hogy egyes ellenzéki újságok milyen nem-
telen fegyverekkel küzdenek a munkapárt, de
különösen annak vasutas tagjai ellen. Amikor
kijelentjük, hogy mi ezt a haremodort megvet-
jük, s azt követni nem akarjuk, egyben a leg-
nagyobb becsülésünket tolmácsoljuk a megtá-
madott vasutasoknak...

Felkiáltások: És Pálmai Lajosnak!

Reinhart: — igen és Pálmai Lajos drnak.
Megtámadtatásukért fogadják ezt elégtételül.

is. Ilyen száj kedvéért találták föl a csókot és
ilyen száj láttára pirul el a férfi arca és sa-
pad el a nő. A szeme már nem volt olyan
csábító. A husz évet túlhaladt, sokat, hiába
bálozó leány fáradt, kiábrándult szeme. És
a mosolya, a hogy az udvariasan fölkinált ülő
helyet megköszönte, erőltetett, szegyenkező volt
és a szeme mellett három mély barázdát
szántott.

A mama, a régi világ nagyasszonyaihoz
hasonló szelíd, nyájas arc, klasszikusan szép
vonásokkal. Finom bársonybundát viselt hó-
fehér selyembéléssel; nyakán értékes antik bog-
lár. Hogy a bunda belső zsebéből kihalszta
zsebkendőjét, oimeres látogató-jegyek tömege
hullott ölébe, melyet a leány egy haragos,
figyelmeztető nézésére ijedten takart el szin-
tén kifogástalan fehér keztyübe burkolt ke-
zével.

Hát látogatóba járnak villamoson, esős idő-
ben, kofák és lócsiszárok társaságában?! Min-
den pillanatban kitéve annak, hogy valaki hoz-
zájuk dörgöli sáros lábát vagy esőtől csurgó
nedves esernyőjét. Arra sincs pénzük, hogy
legalább konfiszba ülhetnének. Őseik tán négy
lovon jártak, nekik egyre se telik. De vizitelni,
farsangelni, finom kontosba járnunk kell, mert a
leány eladó és mutogatni illik.

A Kálvin téren leszálltak, én is utánuk. A
leány, ahogy lebillent a villamosról — bár-
mennyre vigyázott — megmártotta parányi to-
pánkáját egy felgyülemlett eső-tócsába. És bi-

zony sáros lett a királykisasszony selyem cipel-
lője. Soha se felejttem azt a szomorú tekintetet,
melylyel a tönkretett suszter-remeket nézte és
a fájdalomnak, elkeseredésnek azt a sikoltását,
melylyel így szólt édesanyjához:

— Nézd, mama! — most már hogyan...

Hogyan menjenek így látogatóba, akarta
tán mondani. En nem hallottam, mert — ei-
siettem onnan. És irigyeltem az utszéli kol-
dust, a kinek joga van büszkén lebegtetni ron-
gyait és nyíltan alamizsnáért nyújtani reszkető
kezét.

Vasárnapi szórakozás.

Unalmas vasárnap délután. Az idő szeles,
viharos, nem lehet kirándulni sehová. Vendég
nem jön, irni nincs kedvünk, dolgozni bűn,
aludni — ostobaság. Örömmel fogadjuk hát az
utca már ismerős halk, majd mindjobban erő-
södő, zibongó moráját, mely szenzációk, iz-
galmas események jelentője. Föltépjük az abl-
lakot, jól sejtettük: az utca képe rendes, mint
minden rendkívüli eseménynél. A két fő-
szereplő egymásnak ágaskodva (akár öntudatos
emberi lény, akár öntudatlan állat) és körül-
löttük az élvező, bámészkodó és rendőrré-
gyönyörrel sivalkodó tömeg a — nézőközönség.

Ezuttal azonban — ó, csodák csodája! —
alig nyílt föl ablakom, már feltűnt a látóhatá-
ren a hatalmas emberének lassu, méltóságos
lépkedése.

A „nagy ur“ elővette jegyzőkönyvét és
lassan bar, de biztos vonásokkal jegyezni kez-
dett. A panaszos egy messenger boy vala. A
vadtott egy talpig szürke darocba bujtatott su-
hanc. Afele napszámos-gyerek, aki teglát
herd és meszet nabar az építő mesteremberek
mellett. Az arcát nem láthatam. Csak a furcsa
formája, szintén egérszínű sapkája és felső ka-
bátja közt csupaszon maradt vékony nyakát,
mely mozgott, libegett, beszélt és jajgatott ret-
tenetes izgalmában. Védekezett:

— Mit tettem én?! — sikoltotta a nyek.
— Ő ütött engem és most engem kisernek be?!
Mit tettem én?! — sivalkodott végig az utcán
vékony gyermek-hangján, míg a hatalmas kéz-
zelfoghatoan magyarazta a balga ellenszegülő-
nek, hogy ellenében nincs apellata és menni
kell a ragyogó napsütöses világból a dohos,
nyirkos, piszkos börtönbe. És ott totheti egyet-
len szabad napját, melyen joga volna egy kis
friss levegőhöz, száraz, fűasztó teglapor és
malteraszag nélkül való lélekzészhez. Nem ismer-
rem az előzményeket, nem tudom, ki volt a
bűnös, a kevélyen tova karikázó Merkur vagy
ez a sivalkodó szürke egér-e?! De tudom,
hogy elesen hasított szívembe ez a gyermek-
csengésű hang. Fülemben csengett nagyon so-
kaig az igazság meggyező erejevel az a két-
ségbeesett kiáltás:

— Miért visz be engem?! Engem vertek,
miért visznek be engem?!

Mintha csak azt az évezredest kérdést

Ezt Neuman Adolf elnök határozatilag is kimondta, s ezzel a gyűlés véget ért, Tisza István éltetésével.

Választási mozgalmak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20

Temesvárról jelentik: A választások előszele — úgy lehet — az az orvtámadás, amelyet egy csomó nemzetiségi lakos Varadia temesmegyei községben intézett ama varadi választók ellen, akik résztvettek a Versecen tartott népgyűlésen, melyen a moravicai kerület részére Sztojánovics Iván bárót jelölték. Amikor a gyűlésről visszatérve, a varadiak hat kocsival a község felé közeledtek, negyven-ötven ember őket megtámadta, kovekkel dobálta és botokkal ütlegelte. A viaskodás közben a támadók négy lövést tettek a kocsiban ülőkre és az egyik golyó a kocsin ülő Domonkos esendőr sapkaellenzőjét furta keresztül. A vizsgálat nyomában megindult és sikerült kinyomozni a tetteseket, akik illő büntetésüket meg fogják kapni a bíróságtól.

Borosjenőről kapott jelentés alapján írtunk arról, hogy ott megalakult a függetlenségi párt és csak nehezen tudták a tisztikart megalakítani. Ezzel szemben László Gyula dr., a párt elnöke kifejtette előttünk, hogy a gyűlés rendszeresen folyt le és a párt egyhangú lelkesedéssel Possert Ferencet jelölte.

A facseti kerületben olyan dolgok történnek, amelyek méltán kelthetnek csodálkozást. A napokban megírtuk, hogy Nemess Zsigmond programbeszédet mondott Facseten, s őt tekintik ott a hivatalos jelöltnek. Másnap azonban olyan hírt kolportáltak, hogy Hentz Károly a kerület munkapárti hivatalos jelöltje. Ma ismét azt jelentik, hogy Nemess tartják hivatalos jelöltnek. Szóval: páros napon Nemess, páratlan napon Hentz a hivatalos jelölt. Most már azt volna jó tudni, hogy páros, avagy páratlan napon lesz-e a választás, mert az kétségtelen, hogy ott a hivatalos jelölt győz. A tréfát félretéve azonban kíváncsot volna, hogy egyszer rend legyen ebben a kerületben, mert ez a mostani kaphodás csöppet se növeli a hivatalos apparátus tekintélyét.

intézte volna ez a szegény féreg a mindennek urához:

— Miért van szegénység, nyomoruság, bűn és szenvedés a világon?!

A szakácsné.

Ismertem egy asszonyt, meg a szakácsnéját. Jámbor, do'gos teremtes volt (már mint a szakácsné), lehetett úgy ötven év körül, de pompás erővel, fiatalos fűrgeséggel és kacsiás külsevel.

Az asszonya már kevésbé volt nyájas és türelmes természetű. A legkisebb vésésért óraszámra duruzsolt a cseléd fölébe. Szidta, mint a záporosó. És az a jámbor, mindenki csodálatára ebben a szocialista- és elvtársvilágban, engedelmes türelemmel hallgatott minden alkalommal. Hallgatta asszonya vég nélkül való kelepelését. Szerette ezt a helyet, a hol már évekig szolgált, a hol egyébként jó dolga volt és ragaszkodott a családhoz. Asszonyát pedig olyan gyöngéden kezelte, mint a tudatlan gyermeket, a ki nem felelős azért a rosszért, a mit elkövet. Még akad ilyen cseléd, nem sok, de akad.

Egy napon valami semmiségért megint rákezdte az asszony a régi nótát. Pörölt a szakácsnéval. Pedig vendégek voltak a háznál és hála a budapesti építkezésnek, épen olyan jól hallottak minden szót az ebédlőben, mint maga a szegény áldozat a konyhában. Jó negyed-órja ömlött, zuhogott, csobogott és patakzott az asszony ajkáról a korholás áradata. A sza-

A técsői választókerület 100 tagu küldöttsége ma reggel érkezett Budapestre Kimák Sándor gör. kat. esperes vezetésével és 10 órakor felkereste a Nemzeti Társaságban Pekár Gyulát, hogy felajánlja neki a técsői jelöltséget. Pekár Gyula hosszabb beszédben megköszönte a megtiszteltetést és a jelöltséget elfogadta. Innen a küldöttség a kereskedelmi miniszteriumba ment, ahol Hieronymi kereskedelmi miniszternél tisztelgett. (A kereskedelmi miniszter hosszabb beszédet mondott, amelyről lapunk más helyén írunk.)

A kisbecskereki választókerület nemzeti munkapárti jelöltje, Szilasy Zoltán, vasárnap mondja el programbeszédét a kerület székelyén.

Selmechánya választóközönsége tegnap igen népes gyűlést tartott, amelyen a választók volt képviselőjüket, Pallavicini György ögrófot újból jelölték.

Repülőgép gyártás Aradon.

Repülő iskola a katonai gyakorlótéren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20

Sármezey Eudre, az aradi Benoid gázgyár részvénytársaság igazgatósági tagja és Lészai Ottó, a gyár igazgatója, mint azt több ízben megírtuk, külföldi tanulmányutjaik alkalmával behatóan foglalkoztak a léghajózás technikájának praktikus megismerésével. Az említett részvénytársaság ugyanis az aviatikának meghonosításával igen behatóan foglalkozik és pályadíjat is tűzött már ki a budapesti aeroklubbal egyetemben egy Budapest Arad között megtartandó repülő versenyre.

Mint azonban a városhoz ma beadott kérvényből kitűnik, a gyár a nagy kérdés megoldását más uton is megakarja próbálni és siettetni. Rövid időn belül — a kísérletek sikerétől függ, hogy mikor — Aradon repülőgépeket fognak gyártani.

A társaság beadványában alkalmas területet kér repülési kísérletei részére és ezt a következőképp adja tudtára a városi tanácsnak:

A Magyar Benoid gáz részvénytársaság foglalkozási és gyártási ágai közé fölveszi kormányozható léghajók és repülőgépek építését. Ma már nem szükséges kifejtenuk, hogy

kácsné a legsúlyosabb sértésre sem reagált. Egy zokszóval sem felelt házsártos asszonyának. Bent a vendégek elhatározták, hogy e mintateremtésnek, aki minden bárányt megszégyenít türelmével, fejenként két koronával fejezik ki hódolatak és nagyrabecülésüket.

Egyszerre azonban fordulat történt. Fölhangzott a sértések királya, melyet bár nem sujt a büntető törvény, de soha meg nem bocsát az asszonyi hiúság.

— Egy ötvenhatéves asszony nem tud fölforralni egy liter tejet! — kiáltotta a cseléd asszonya.

Es szaporán ismételte, szinte mámorosan a gyönyörtől:

— Egy liter tejet ... egy ötvenhatéves asszony. tvenhatéves!...

Az ebédlőben minden asszony, mintegy parancsszóra, összenézett.

A szakácsné, mintha kigyófejre lépett volna, élesen sikoltott:

— Nem igaz, nem igaz! ... Szent Mihálykor multam ötven... negyvenkilenc esztendő. s adja ide a könyvemet ... itt a köténye ... főzze tovább a nagysáva az ebédet ... egy percig se maradok ennél a háznál ... egy percig se! ... Szegény cseléd vagyok, de nem tűröm ... nem tűröm ...

Es a hangja zokogásba fuladt. Es odabent az asszonyok fiatalja, öregje egy szívvel, egy szájjal így szólt:

— Igaza van a szakácsnénak.

hazánkra és Aradvárosára nézve mily nagy jelentőséggel bír ez új iparágak meghonosítása, mert a léghajózás rohamos fejlődése mindenkit lelkesedéssel tölt el és alig van ember, aki a technika ezen legújabb vívmányait érdeklődéssel ne kísérrné. A Magyar Benoid-gáz részvénytársaság Aradon tervezi Aerodrom, illetve repülőiskola létesítését is, mely messze földről vonzana ide katonai és polgári egyéneket és így Arad nemcsak az egész világon ismert helyé lenne, hanem annak nyomában járó idegenforgalom útján a város összes polgárai jelentékeny haszonhoz jutnának. Az elbádogott nagyszabású akciót, melyet a Magyar Benoid gáz részvénytársaság Aradváros érdekében is tervez, egy szerény kísérlettel kezdődik. A társaság műhelyeiben épült magyar gyártású és magyar találmányu repülőgéppel óhajtanánk próbákat tenni, mire a jelen viszonyok között a legalkalmasabbnak a nagy-legelő dűlőbeli honvédhuszár gyakorló teret tartjuk, miután ezen terület csak csekély mértékben használtatik és elég messze fekszik a várostól ahhoz, hogy kíváncsiak csoportjától nem zavarva, nyugodtan tarthassuk meg kísérleteinket. Kérjük a tekintetes városi tanácsot, hogy nekünk engedélyt adjon a nagy-legelő-dűlőbeli honvédhuszár gyakorló-terén repülési próbákat tartani és a gép megőrzésére szükséges hangárt felépíteni.

Az Aradi Közlöny tudósítójának Lészai Ottó igazgató a következőket mondotta:

— A részvénytársaság megbízásából a múlt évben Sármezey Endrével egyetemben Német- és Franciaországban tanulmányuton voltunk és a repülés technikáját tanulmányoztuk. Eme utunkon szerződöttük Bokov Morrist, aradi aviatikai osztályunk üzletvezetőjévé. Bokov egyike ama Amerikába szakadt honfitársainknak, akik a maguk szakmájukban fel-tűnő eredményeket tudtak elérni. Amerikában, mint jeles aeroplánkonstruktőr ismeretes, aki nemcsak saját maga részére, hanem az amerikai léghajós iskolának is repülőképes aeroplánokat készített. Egyik sikeresebb alkotása volt egy triplan, amelyet az American Aeronautical Society repülőterén, a Morris-parkban a múlt év folyamán bemutatott.

Az a gép, amellyel Bokov a honvédhuszár gyakorlótéren kísérletezni fog, az ő találmánya és ha beválik, akkor a részvénytársaság az egész világon szabadalmaztatni fogja. A szerkezet leírása ma még titok. Gregoir Gip rendszerű, negyven lóerejű motorja ma érkezett meg Párisból. Az egész biplan nyolcvan kilogramm, tíz méter széles és 7 méter mély. Két személy szállhat rajta a magasba. A gép megfelelő kormányzás mellett bizonyos foku elhajlás után automatikusan egyensúlyozódik, úgy hogy a felbillenés lehetetlen. E hónap végén kezdődnek meg a repülési próbák, amelyeket a hangár építése elz meg. A próbákon szakemberek mindaddig, míg a szabadalom be nincs lajstromozva, nem vehetnek részt.

A tanács — mint értesülünk — teljesíti a kérelmezők kívánságát és átengedi az érdekes kísérletezésekre a gyakorlótéret. A honvédhuszár osztály parancsnoksága sem gördít nehézségeket a próbák megtartása elé.

SPORT.

+ Turisták Itáliában. A világot járó turista közönségnek alkalma van a legérdekesebb nevezetességeket megcszemlélni. De a világon sehol sincs annyi fejedelmi látványosság összehalmozva, mint a kék egü Itáliában. Ancona, Róma, Tivoli, Nápoly, Pompei, Herculanum, a Vezuv tűzhányó, Sorrentó, Capri-sziget, Florenc, Pádus, Velence; Sziciliában: Palermo, Messina, Giardini-Taormina, Etna tűzhányó; az Adria, Tyrheni és Joni tengeren sok érdekes látványosság kínálkozik. Az aradi turista-egyesület augusztus hó 7-26 ig rendezi e nagyszabásu kirándulást, amelynek tájékoztató programja az egyesületben, vagy Kerpel Izsó, Bloch H. és

Ingusz I. könyvkereskedésekben ingyen megszerezhető. Ugyanitt, az Olaszországba teendő utazás egyes pontjairól, állandó kiállítás győnyörködteti a szemlélőt.

A miniszterelnök Bécsben.

Megegyezett Tisza és Khuen?

Távirati tudósítás.

Arad, ápr. 20

Khuen-Héderváry holnap reggel Bécsbe utazik és csak napok múlva tér vissza a magyar fővárosba. Khuen a felségnek a választási előkészületekről tesz jelentést.

Egy estilap ma azt jelentette, hogy a választói jog kérdésében Tisza - aki ma Gesztre utazott — és Khuen között közeledés történt. Tisza hajlandó akceptálni olyan tervezetet, amely a legszélesebb mértékben kiterjeszti a választójogot, Khuen viszont kikapcsolja a titkosságot. Megerősítés erről nem érkezett és így fentartással adjuk közre az estilap híréit.

A politika mai eseményei ezek:

A miniszterelnök a királynál.

Budapestről jelentik, hogy Khuen gróf csütörtökön reggel 7 óra 55 perckor Bécsbe utazik Bárczy dr. titkár kíséretében. Déután 2 órakor jelenik meg a király előtt. Még holnap este a Semmeringre utazik, ahol 3 napig fog tartózkodni.

Tisza és Khuen megegyeztek?

Egy estilap írja: Tisza István egymásután két ízben volt látogatásban mostanában a miniszterelnöknél. Komoly politikai tanácskozás folyt a két államférfi között, a melynek folyamán, beavatott helyről szerzett értesülés szerint, lényeges közeledés történt a két politikusnak a választói jog kérdésében elfoglalt álláspontja között.

Ugylehet, hogy a közeledés, illetve megegyezés tartalma még a választások előtt hiteles formában nyilvánosságra fog kerülni, jöllehet eredetileg az volt a terv, hogy az ellentétek kiegyenlítése akkorra maradjon, a mikor a választói reform ügye napirendre kerül.

De mindkettő igyekezett már most megtalálni azt az alapot, amelyen ebben a kérdésben megegyezhetnek. Beavatott forrásunk azt jelenti, hogy ezt az alapot meg is találták. Tisza és Khuen megegyeztek. A nagy elvi dolgokban többé nincs eltérés közöttük. Tisza belement abba, hogy a választói jog — a cenzus elejtésével a legszélsőbb határig kiterjesztessék és csak a legszükségesebb nemzeti korlátozások eszközöltessenek. Héderváry viszont elejtette a szavazás titkosságát, amelyet még a városokban sem kíván elrendeltetni. Mindketten pedig abban állapodtak meg, hogy a választói jog reformjával párhuzamosan — talán egyiket a másiktól feltételezetten — megcsinálják a közigazgatás reformját is, még pedig, ha az államosítás nem volna keresztülvihető, olyan alapon, amely a tisztviselők egy részének kinevezését és áthelyezését a kormány hatáskörébe utalná.

Ez elvi megegyezés alapján, most a részletes tanulmányok következnek és ha taktikai érdekek kívánatosak teszik, úgy a közös megállapodás a nyilvánosság elé is fog kerülni.

Szövetség az általános titkos választójogért.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Az általános titkos választójog érdekében alakuló szö-

vetség előkészítő bizottsága ma ülést tartott, amelyen megállapították a holnapi alakuló gyűlés napirendjét. Először Bánffy Dezső báró fog beszélni; a megnyitáshoz hozzászólnak: Sándor Pál, Eber Antal, Leitner Adolf, Jászy Oszkár stb.

Tanácskozás Khuennél.

Az országos nemzeti munkapárt végrehajtó bizottságának két tagja, Fejérváry Imre báró és Horánszky Lajos, ma délelőtt fölkeresték Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt és hosszabb ideig tartó tanácskozást folytattak vele. A tanácskozáson részt vett Jeszenazky Sándor államtitkár is.

Serényi programbeszéde.

Mint a „Bud. Tud.” értesül, Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter szombaton Besztercebányára utazik s ott másnap programbeszédet mond.

A szegedi gyufagyár katasztrófája.

Haldokló sebesültek.

Távirati tudósítás.

Arad, április 20

A szegedi gyufagyár lyukas kazánjának rémes gyilkolása még nem fejeződött be. A katasztrófa súlyosan sebesültjei közül ma hajnali három órakor ismét meghalt egy és ezzel a halottak száma, mint most már pontosan megállapították, tízre emelkedett. Kovács Ádámné szül. Bassa Mária az újabb halott, akin az éjjel műtétet kellett végezni, de az orvosok fáradozása sikertelen maradt. Az édes anyja, Bassa Péterné elmondta, hogy leányának férje most katonáskodik, a lánya naponta hatvan krajcárt keresett és abból küldött még az urának is, ki egy év múlva szabadul ki a katonaságtól.

— Én csak ma tudtam meg, — folytatta zokogva Bassa Péterné — hogy meghalt a leányom. Most már nincsen senkim a világon.

Bassánét ezután behívták a hullaházba a boncoló asztal mellé, hogy megállapítsa a halott azonosságát. Amint az asszony megismerte leányát, az orvosok azonnal elkezdték a boncolást. Bassané kitámolygott az udvarra és ott sikoltozni kezdett:

— Darabokra vagdalják a lányomat!

Utóbb dühöngeni kezdett, úgy, hogy kényszerubbonyt kellett ráadni.

Ma reggel kezdték meg a halottak boncolását. Kilenc holttest került ma délelőtt a boncoló asztalra. Az orvosok munkája délig elartott, mert minden egyes boncolásról külön jegyzőkönyvet vettek föl. A hullaház előtt sirva, panaszkodva várakoznak az elhunytak hozzátartozói, akiket iderendeltek a holtak agnoszkálása végett. Egymásután hívják be a gyászbaborult anyákat a halottasházba. A könnyelők rettegve várják azt a pillanatot, amikor reájuk kerül a sor és nem egy közülük még mindig reménykedik, hátha még sem halt meg a leánya. Belülről gyakran hallani egy-egy sikoltozást, jelölül annak, hogy valaki fölismerte az elhunytak között hozzátartozóját.

Az anyák sirva panaszolják, hogy nincs miből fizetniük a temetést. Nem tudják ugyanis, hogy az elhunytak eltemethetése végett a munkaadótól, illetve a munkásbiztosító pénztártól temetési járulékra van igényük. Az ott lévő újságírók felvilágosították őket erről, mire a gyárba mentek és onnan a munkásbiztosítóhoz, hogy járulékaikat fölvegyék.

Neuwald Gyula, a temesvári gyufagyár igazgatója, aki a szegedi gyufagyárnak is igaz-

gatósági tagja, elmondta, hogy amikor a mostani vállalat átvette a gyufagyárat, az igazgatóságnak sok gyermekleányt, akik a 14 éves kort még nem érték el, el kellett bocsátania. A minimális napszámot 70 fillérre emelték fel. Temesvárott egy korona a minimális napszám, de ott sok a gyár, tehát a munkaerő is drágább.

A szegedi kórházban tizenhat nehéz sebesültet ápolnak. Ötnek közülük oly súlyos az állapota, hogy valószínű, már nem érik meg a holnapi napot.

Kühnel Ernőt, a gyár főmérnökét és Wolf Gyulát, a főgépészt, akiket a rendőrség tegnap letartóztatott, ma délután átkísérték az ügyészségre.

Holnap délelőtt fogják a holtakat a szegedi kórházból egyidőben temetni. A szocialisták ez alkalomból nagyobb mérvű tüntetésre készülnek. Budapestről alkalmi-szónok jön, aki a kórházban és a temetőben beszélni fog. Tüntető körmenetet is akarnak rendezni és népgyűlést hívnak össze, melynek napirendjén van: A tőke és a munka.

Szeged város tanácsa ma 300 koronát szavazott meg a szerencsétlenül jártak, illetve hozzátartozóik segélyezésére.

Szegedről jelentik éjjel: Tekintettel arra, hogy a gyufagyári katasztrófa alkalmával a szegedi kórház ápoló személyzete kevés volt, a szegedi patronázs egyesület hölgytagjai felajánlották szolgálataikat, azonban a kórház vezetősége ezt visszautasította. Az áldozatok hozzátartozóinak egy küldöttsége megjelent a főkapitánynál, kérve, adja ki nekik a holttesteket, mert lakásukról akarják halottaikat eltemetni. A főkapitány megengedte, hogy a holttesteket zárt koporsókban elszállítsák; a többség közös temetést óhajtott, ami holnap fog megtörténni. Lázár György polgármester, aki ma érkezett meg Szegedre, azonnal meglátogatta a kórházban fekvő sebesülteket. A városi tanács általános, nyilvános gyászt rendelt el; az összes középületekre felhúzták a fekete lobogót. A holnapi temetéskor a város összes templomaiban megcsendül a harangszó. A polgármester minden egyes koporsóra fehér virágból készült koszorút fog elhelyezni. A rendőrség rendkívüli nagy előkészületeket tesz a temetésre vonatkozólag, mert a szocialisták erős tüntetést terveznek.

Eddig 1500 korona segély érkezett ide.

Érdekes, hogy a gyufagyár munkásai között az utóbbi időben állandó volt a bérmozgalm. A munkások munkaidő redukción és bér-emelést követeltek. Éppen szombaton akarta huszonnégy leány abbahagyni a munkát, az igazgatóságnak azonban sikerült őket lecsillapítani. A huszonnégy lány közül hét a robbanás alkalmával tragikusan elpusztult.

Ákos Arnold iparfelügyelő kijelentette, hogy legutóbb 1909. május 1-én vizsgálta meg helyettese a kazánt és azt üzemképesnek találta. A katasztrófára nézve megjegyezte, hogy az iparfelügyelőség vizsgálatot tartott a robbanás okának megállapítása céljából. Azt hiszi, hogy a robbanást a vízhiány okozta. Nézete szerint az üzemért az üzemvezető felelős, aki ezidőszert Schütz Ferenc igazgató.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — 151

Barabás Béla panaszkodik.

Haragos levél Nagykőrösre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Barabás Béla dr., az aradi függetlenségi párt jelöltje tudvalevőleg azt mondta vasárnap a Szabadság-téren tartott népgyűlésen, hogy ő eldobta magától a nagykőrösiek mandátumát, mert Aradot akarja képviselni.

Ma nyilvánosságra került Barabás Bélának a nagykőrösi függetlenségi párthoz intézett bizalmas levele, a melyben az aradi jelölt szemrehányást tesz volt kőrösi párthiveinek, hogy még beszámoló beszédének elmondása előtt mást jelöltek és nem reflektáltak az ő hazafiui szolgálataira. Az alább közölt levélből kitűnik, hogy Barabás tévesen beszélt a vasárnapi népgyűlésen a nagykőrösi mandátumról.

Barabásnak a nagykőrösiekhez intézett levele különben így szól:

Tisztelt Barátom, magánuton, a lapokból szereztém tudomást arról, hogy a Nagykőrösön április 3-án egybegyűlt választók az én jelöltségemet azzal az indokkal mellőzték, hogy helybeli jelölt köré csoportosulnak. Nem lehetne ez ellen kifogásom, ha ezt a határozatot a 300-as bizottság hozta volna meg; de úgy vagyok értesülve, hogy míg sokan, a háromszáz-as bizottság tagjai közül, be sem juthattak a gyűlésterembe, addig oly egyének folytak be a határozathozatalba, akik nem is tagjai a 300-as bizottságnak. E szabálytalanság fölött is napirendre térnek, ha a lapokban nem lett volna az erről szóló tudósítás úgy feltüntetve, mintha Nagykőrös érdemes polgársága enge szándékosan és tüntetve mellőzött volna, mert ilyen eljárást én igazán nem érdemeltem. Én, aki a város közügyeiért három és fél év alatt többet fáradtam a többet tettem, mint az előző képviselők együtt véve. Nem akarom e tevékenységek hosszú sorozatát itt elfadni, de annyit elvárhattam volna önzetlen és becsületes tevékenységemért, hogy a jelölés iránti határozatot mindaddig függőben tartják, amíg beszámoló beszédemet el nem mondom. Amik ott Nagykőrösön velem szemben történtek, csak a keserűség érzetét támasztják lelkemben, amelyet fokoz annak tudata, hogy még arra se lettem érdemesítve, miszerint részemre a szegénynek külső visszavonulás utja és formája biztosított. Ezt az elbánást még egy gyűlölettel és tisztelatlansággal környezett volt képviselő se érdemelte volna meg, nemhogy én, aki szívesen voltam látva, szeretettel fogadva és változatlanul megbecsülve. Sokkal többre becsülöm Nagykőrös népét, semhogy ne feltételezném róla, miszerint az elkövetett méltánytalanságot velem szemben orvosolja. És ha nem teszi, hát elviselem ennek fájdalmát is azzal, hogyha a jövő országgyűlésen nem leszek tagja az országgyűlési képviselőháznak, hát ezt — Nagykőrösnek köszönhetem.

A történetek után én többé önök közé nem tolokodhatok és most már le kell mondanom a beszámoló megváltásáról is, ha csak az én t. személyes barátaim nem igyekeznek a velem szemben elfordult méltánytalanságot orvosolni olyképen, hogy ismerőseik és barátaik között ezt megbeszélják és velem

elhatározásukat közlik. Bármilyen legyen is ezen elhatározás, én abban meg fogok nyugodni.

Hazafias üdvözléssel
Barabás Béla dr.

„A Wekerle-kormány panamája.”

A vizsgálóbíró nyomozása. — Lefoglalják a trónörökös sürgönyét?

ati tudósítás.

Arad, április 20.

Habár Mihálynak a „Wekerle kormány panamája” című rópirata miatt tudvalevőleg megindult a sajtópör.

Mint Budapestről jelentik, az ügyészség gyorsan dolgozik a Wekerle-kormány sajtóperének előkészítésén. Egyelőre az Apponyi, Darányi és Kossuth Ferenc panaszára folyamatba tett ügyekben terjesztette be a vádanyagot Szlavek Ferenc vizsgálóbíróhoz. A vizsgálóbíró beidézte Gál Jenő dr.-t, Habár Mihály védőjét és közölte vele, hogy elsősorban a Népszínház-Vigopera kibérlése ügyében, — mely körül Habár Mihály Apponyit panamával vádolta meg — fojja a bizonyítást felvenni. Április hó 26-án közli Habárral az eredményt, április hó 27-ére pedig megidézzi tanúkihallgatás végett Apponyi Albert grófot, Bálint Dezsőt és Máder Raoult.

A védő kérelmére egyidejűleg átír a belügy-, vallás- és közoktatási miniszteriumhoz és bekéri a Népszínház-Vigoperára vonatkozó aktákat. Gál dr. védő előterjesztést tett, hogy a vizsgálóbíró foglalja le azt a táviratot, melyet Máder érdekében állítólag Ferenc Ferdinánd trónörökös intézett volna Apponyihoz s mely szószerint így hangzanék: „Máder kérését teljesíteni kell. Ferenc Ferdinánd.” — Az ügyészség ellenzése folytán a vizsgálóbíró nem rendelte el az inkriminált távirat lefoglalását azzal az indokolással, hogy a távirat tartalma esetleg a kihallgatandó Apponyi és Máder vallomásaival is tisztázható.

Kérte továbbá a védő, hogy a 27-ére beidézett tanukhoz a védelem részéről felteendő kérdésekre írásbeli beadványt nyújthasson be, miután a védő a vizsgálóbíró előtti kihallgatáson nem lehet jelen, Habár pedig épen az Apponyihoz intézendő kérdésekkel akarja tisztázni, kik közvetítették a Népszínház-Vigopera átvételét és mily összegeket utalványozott a miniszter. Szlavek vizsgálóbíró úgy határozott, hogy csak Habár kihallgatása után enged betekintést az iratokba és csak a vádlott nyilatkozatának jegyzőkönyvbe vétele után engedi meg a védőnek, hogy a kihallgatandó Apponyihoz intézendő kérdőpontokat a kir. ügyészség kérdéseinek kiegészítésére beterjesztthesse.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Oltáregyesületi kiállítás. A Budapesti Központi Oltáregyesület május 6. 7., és 8-án üli meg fennállásának ötvenéves jubileumát. A jubileum fényes ünnepségek között folyik le, melyeknek kimagasló mozzanata az a nagyszabású kiállítás lesz, melyet az elnökség a vidéki oltáregyesületek támogatásával az ország szegény templomai részére szánt egyházi szerkekből az egyesület üllői-uti házában összes helyiségeiben rendez. A jubiléris kiállításon részt vesz az Aradi Oltáregyesület is és pedig egy nagyobb gyűjteménnyel, melyet többek kivánságára csütörtökön d. u. 3-5 óra között közszemlére tesz ki a polgári leányiskola kézimunka-termében. A rögtönzött kiállításra, melyet ingyen lehet megtekinteni, felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

A függetlenségi terrorizmus.

Hajsza egy aradi államvasuti felügyelő ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Az a hajsza, amit némely ellenzéki ujság korteskedő lázában egyes érdemes közhivatalnok ellen megindított, ma már nyilatkozatra készítette az aradi államvasuti altiszti kör vezetőségét. Ugyanis épen erre a körre hivatkozott a hajsza indító ujság akkor, amikor Farkas Ernő máv. felügyelő személye ellen fölháborító támadásait intézte. A mai napon az egyik támadásra ezt a nyilatkozatot kapta az Aradi Közlöny szerkesztősége:

A „Függetlenség” szerdai számában olyan cikk jelent meg, amely Farkas Ernő Máv. felügyelő ur személyét élesen megkritizálja és valótlán dolgokat állít róla. Megvádolja a cikk ismeretlen és rosszakaratu informálója azzal, hogy ő az alantasait arra kényszeríti, hogy a munkapárthoz csatlakozzanak. A magunk elhatározásából szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy ez teljesen alaptalan rágalom. Bennünket senki nem kényszerít arra, hogy milyen elveket kövessünk, vagy, hogy melyik párthoz csatlakozzunk. Mi önmagunktól, a legjobb meggyőződésünk alapján csatlakoztunk a munkapárthoz. Nem engedhetjük meg, hogy valótlán dolgokkal a mi felebbvalóinkat folytonosan meghurcolják.

A cikk még mást is állít Farkas felügyelő urról. Azt írja, hogy ő a Máv. altisztikör elől megvette azt a házat, amit a kör akart megvásárolni. Hát ez is valótlanság. A dolog úgy áll, hogy Baki, volt csanádi mozdonyvezető amikor Pankotára költözött, elakarta adni a házat a Máv. altiszti körnek. Mi elmentünk Farkas Ernő felügyelő urhoz, a kör díszelnökéhez s mondtuk, hogy szeretnénk megvenni a házat. Baki 11 ezer koronát kért a házért, nekünk azonban csak 2000 koronánk volt. Farkas ur azt mondta, hogy ő szívesen segít nekünk a házvételben. Azonban nem tudott a Kör annyi pénzt előteremtteni, hogy az épület megvehettük volna. Ezért Farkas ur azt mondta, hogy a mi beleegyezésünkkel megveszi ő a házat. De ha mi nem akarjuk ezt, ő szívesen lemond róla. Mi megadtuk a beleegyezést, mert hiszen mi pénz hiányában úgy se tudtuk volna a házat megvásárolni. Eanyi a valóság. Kérjük a tekintetes Szerkesztőséget, hogy ennek a helyreigazító nyilatkozatnak szíveskedjék helyet adni.

Tisztelettel a Máv. altisztikör nevében:

Arad, 1910. április 20.

Varga Károly,
főkalauz, alelnök.

A nevezett lap Farkas ellen még azt a vádat is emelte, hogy egy Csépes nevű volt kalauzt nem engedte el haldokló anyjához. Hát ez nem igaz. Ellenben az az igazság, hogy Farkas a sajátjából 50 koronát adott Csépesnek, hogy az illően eltemettesse az édes anyját.

Ime, ilyen alaposak az ellenzéki, a terrorizáló vádaskodások. A dologban az a legérdekesebb, hogy az a lap, amikor valótlán vádjait orditozza, úgy tünteti föl, mintha egy csomó vasutas állana mögötte támadóként, a főlebbvalók ellen. Pedig tudni kell, hogy ezeket a nevetséges adatokat egy izgága, tudatlan altiszt „sugja be”, akit összeférhetlen természete miatt vasutas társai már régen elkerülnek.

A letartóztatott aradi százados.

Látogatás Makláry feleségénél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Szükszavu távirat jelentette, hogy a temesvári rendőrség a nagykikindai ügyészség megkeresésére letartóztatta Makláry Ferenc nyugalmazott katonatisztet és a kikindai ügyészség fogházába szállította. Allítólag torontálmegeyi gazdag földmives szülők gyermekeinek katonaszabadításával foglalkozott és a csendőrségi nyomozat több esetben bizonyította rá a szabadítás bűnét.

Hivatalos részről ezt a hírt sem meg nem cáfolták, sem meg nem erősítették és így értetű feltűnést keltett Aradon, ahol Maklárykat igen sokan ismerik, mert évek óta Aradon, a Halász-utcában lakik. Azokon a helyeken, ahol megbízható információt véltünk találni, abszolúte nem is sejtik, mi lehet a letartóztatás oka. Makláryt feltétlenül tisztességes, becsületes embernek ismerik, aki szorgalmas munkával keresi a kenyerét.

Hogyan éltek Makláryék?

— Három év óta lakik a nyugalmazott tiszt, illetve katonai tisztviselő Aradon, — mondotta egyik forrásunk. — Itt igen előkelő családokkal érintkezett ő is és előkelő bécsi családból származik felesége is, aki Opolcer dr. volt bécsi főpolgármester leánya. Makláryt betegsége miatt nyugdíjazták, legutóbb a közszegi reáliskolában volt katonai oktató. A József főherceg protektorátusa alatt álló, katonai szolgálat esetére biztosító társaságnál volt alkalmazva. Szüksős körülmények között nem él a család és abszolúte hihetetlennek tartom, hogy az igénytelen és a maga személyére alig költsékes ember pénzvágyból olyan súlyos büntetést követelt volna el, mint amivel a nagykikindai ügyészség vádolja. A férjen kívül az asszony is igen szép összegeket keresett. A legmagasabb körökig vannak összeköttetései és ezen a réven a kiváló intelligenciájú, nagyműveltségű hölgy a feltétlenül tisztességes keresetforrásokhoz közel juthatott. Közbenjárt több nagy ingatlan eladásánál, szabadalmak értékesítésénél. Egyszerű polgári módon éltek. Első férje Todorcsku dr. ezredorvos volt. Férje a bálványozással határosan szereti feleségét, s nem tételezhető fel, hogy ennek előkelő családjára ilyen súlyos bűn elkövetése révén hozna szégyent.

A századosné vallomása.

Felkerestük Makláry Ferencné is, aki csak késő este tudta meg, hogy férjével mi történt. Makláryné Budapesten tartózkodott, Zichy János grófnál volt audiencián magánügyben; onnan Debrecenbe utazott és csak ma este tért haza. Fiától értesült, hogy férjét a temesvári rendőrség letartóztatta.

— Kétségbeesetten fogadom önt — szólott hangos zokogással munkatársunkhoz — és kérem, mondjon el mindent, amit férjemről tud. Rejtett szerencsétlenség szakadt reánk. El sem tudom képzelni, hogy mi van az én szegény szerencsétlen urammal. Legalább az iránt nyugtasson meg, nem érkezett-e hír az öngyilkosságáról? Mert én hem hiszem, hogy túléli ezt a gyalázatot, s mi bannünket ért. Nem hiszem, nem tudom elképzelni, hogy a férjem bűnre vetemedett volna. Beteg, igénytelen ember, aki erején felül dolgozott, hogy

csak az én életemet széppé tegye. Mi oka lett volna arra, hogy katonaszabadítással foglalkozzék? Én nem hiszem, hogy valaha egy ballépést tett volna, annyira érzékeny és tisztességes embernek ismerem. Itt valami végtelen tévedés történhetett. Nagy Sándor drt biztam meg férjem képviselétével, aki holnap Nagykikindára utazik és beszél vele. Én is férjemhez sietek, hogy megtudjam, mi történt vele.

Néhány pernyi elmélázás után így folytatta Makláryné:

— Szombat este utazott el férjem biztosítási ügyletben Temesvárra. Én vasárnap reggel Budapestre utaztam, mert Zichy János gróf közoktatásügyi miniszterrel kértem audienciát. Ha férjem uton van, naponta két-három levelet is szokott írni, de most, hogy én sem voltam itthon, nem küldött leveleket, tehát én nem is sejtettem, hogy mi vár reám hazakerkeztemkor. Ismétlem és ezerszer kell ismételnem, hogy rejtett tévedésnek esett áldozatul az én uram, aki soha életében senkinek az ügyeibe nem avatkozott. Én tettem egyszer egy katonának valami csekély szivességet arról ismerőseim is tudnak és önnek is szívenkezés nélkül bátran elmondhatom. Lehet, hogy ebből a jelentéktelen ügyből valahogy következett most ez a nagy szerencsétlenség. Egy ujonc érdekében családunk egyik jó barátja arra kért, hogy kapitányánál eszközöljek ki neki nyolc napi szabadságot, mert ez idő alatt nősülni akar. Eleget tettem a kérésnek és a fiu megkapta a szabadságot. Később azonban megszökött a csapattestétől, a csendőrök mint katonaszökevényt elfogták és akkor az a hír keringett, hogy én szabadítottam ki. Megindult a vizsgálat, de kitűnt, hogy az egész nem volt egyéb pletykánál. Ha csak ebből az incidensből nem keletkezett újabb valami érthetetlen félremagyarázás, akkor igazán nem tudom megérteni, mi történhetett az én szegény urammal.

Makláryné az izgalmak annyira megviselték, hogy az est folyamán szivgörcsöket kapott, de később jobban lett és Bécsben lakó fivérével levélben tudathatta a szomorú eseményt.

Mi történt Mikszáth és Roosevelt között?

A gyöngye tolmácsok.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 20.

A ma reggel megjelent lapok tudósításaiban, amelyek Mikszáth Kálmán és Roosevelt tegnapi esti találkozásáról számolnak be, többek között valami homályos incidensről is van szó, amely egy pillanatra fagyosan ereszkedett a két kiváló férfiú közé. Mikszáth Kálmán ennek az incidensnek igaz történetét így mondta el ma:

— Semmiféle incidens nem történt, — jelentette ki Mikszáth — és nem szeretem, ha a találkozásunkba mesterségesen akarnak beleszólni érdekességeket. Ha már mindenképpen incidensről irnak, hát volt egy, de más, mint a miről a tudósítások szólnak. Roosevelt tudniillik megkérdezte, micsoda új munkán dolgozom, amire elmondtam, hogy egy közjogi regényt írok, a melynek első fele Amerikában játszódik. Szavaimat két újságíró tolmácsolta, de mert nem beszélnek elég jól angolul, hát úgy fordították le szavaimat, hogy az amerikai közjogról írok könyvet. Erre Roosevelt csodálkozva nézett rám és ezt felelte:

— Nem hiszem, hogy érdemes lenne az ön drága és értékes idejét erre a feladatra pazarolni. Így történt.

— A találkozásunk történetét is rosszul írták meg a lapok. Én azt sohase mondtam, hogy nem megyek a Park-klubba, mert nem szoktam meg, hogy olyan nagy urakkal legyek együtt. Es különben is, hogy tételezhetik fel Hengelmüller-ről, aki kiválóan tapintatos uri ember, hogy majd csak egy előrangot engem, én rám izen: estére jöjjön el a Park-klubba, mert Roosevelt látni szeretné. Hanem úgy történt a dolog, hogy hétfőn délután, éppen amikor nem voltam otthon, oda telefonáltak a lakásomra, hogy Roosevelt este hat órakor tiszteletét kívánja tenni nálam. A feleségem visszatelefonált, nem tudja hol vagyok és így nem adhatja már át nekem idejekorán az izenetet. Erre a küldöncökkel kurrentáltattak mindenfelé és amikor este felmentem a klubba, átadták Hengelmüller egy levelét, amelyben megírja, hogy Roosevelt el akart látogatni hozzám, okvetlenül kezét akar szorítani velem, de most, a szoroson meghatározott program mellett erre csak két alkalmas pillanat kínálkozik: vagy este a Park-klubban, vagy kedden este a Hungáriában. Én inkább ezt az utóbbi momentumot választottam, hiszen nem akartam a találkozásnak színházi pózt adni azzal, hogy nagy nyilvánosság előtt történik...

— Örülök, hogy megismerkedhettem vele. Örülök, hogy kifejezést akart adni az elismerésnek. És főleg annak örülök, hogy amikor az ország ovációját nyilatkozik meg mellett, megadatik nekem a fene nagy szerencse, hogy a külföldi olvasóim közül épen olyannal találkozhatom, aki talán mind között a legkiválóbb... Nagy öröm ez... Roosevelt nagyon kiváló ember. Óvatos, de azért van benne valami a vasnak köptéből. Bámulatos intuició van benne. A hogyan eltalálta azt a hangot, a melyen nálunk beszélni kell s azokat a szólásokat, a melyek nyilegyenesen szaladnak be a szívekbe: egyszerűen káprázatos. Én a jövőre idők igazi, nagy államférfiainak típusát éreztem meg benne és valami melegség futott át rajtam, valahányszor hallottam, hogy egyszerűen csak mister-nek szólítják. Ugyanakkor szánakozással gondoltam X vagy Y urra, a kinek a maga senkisége dacára is nálunk kegyelmes ur cím dukál. Megéreztem azt is, a mi a Roosevelt fellépésében, egész szereplésében van s a mi az amerikai reklám talajából nőtt ki. Az, hogy állandóan újságírók veszik körül és hogy ő maga mondja tollba nekik a reportjaikat; ez némileg talán reklámszerű, de másrészt két üveggel közé állítja, amelyen át mindenki keresztül lát. A jövőre államférfiainak pedig mindig így kell majd megállaniok a közvélemény előtt. Politikáról soha, egy percre se esett szó és ezt csodálom talán leginkább Rooseveltben, hogyan tudta mindig megakadályozni, hogy társaságában politikára tereljék a szót. Megérdemelné, hogy ezért az ő külön művészetéért néhai Kiss János kanonok most elköltse a tallérját. Nemeskíséri Kiss János egykori nagyváradi kanonok világeletemben tartogatott egy tallért, hogy azt majd egy koldusnak adja, de csak akkor, ha akad olyan magyar társaság, amely egy óra hosszat van együtt, anélkül, hogy politikáról folya szó, vagy ha lesz rá eset, hogy magyar ember idegennel akad össze s nem beszél neki menten a magyar politikáról... Szegény kanonok azóta meghalt s a tallért is vele temették. De most elvehetnék tőle a pénzt, koldusnak adhatnák, mert ime volt itt a körünkben egy idegen két napig is, anélkül, hogy politikáról szó esett volna.

És ha akadtak is, akik a kivándorlásról akartak beszélni vele, meg a rossz megélhető viszonyokról, — mihaazna?

Ravasza hunyorított Mikszáth és talán nem is minden malicia nélkül tette hozzá:

— Olvassa csak el a tegnapi esti miniszterelnöki diner menüjét, astán szóljon: hát csakugyan olyan rosszak-e itthon a megélhetési viszonyok?

A meddő politika ellen.

Hieronymi Károly beszéde.

Távirati tudósítás.

Arad, április 20.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma a técsői küldöttségnek, amely a fővárosban járt, nagy beszédet tartott. Élesen bírálta a koalíciós kormány működését és különösen politikai türelmetlenségük ellen kelt ki. Beszédében többek között ezeket mondotta:

— Örülök rajta, hogy most, midőn hazánk nevezetes fordulóponton áll, mely nézetem szerint az országnak sorsát évekre fogja befolyásolni, akkor Técső polgársága, melyet mindig józannak ismertem, felismerve a helyzetet, arra a meggyőződésre jutott, hogy az eddigi politikával szakítani kell és vissza kell térni azon egészséges alapra, melyet Deák teremtett meg és amely alap hazánk ügyét sok irányban előbbrevitte. Tudom, hogy sok teendő vár ránk, de kérdem, hogyan teljesíthetjük feladatunkat, ha azt az alapot gyengítjük, melyen eddig becsületesen működünk. *Igy lehetetlen célt érni.* Ezért nagyon örülök, hogy önök a meddő vitakozások azon politikája helyett, melyet láttunk és éber figyelemmel kísértünk négy éven át, melynek szomorú eredményét tapasztaltuk most is, visszatértek a régi alapra, melyen remélhetőleg az ország ügyét megint előre fogjuk vinni. Midőn köszönöm az önök szíves üdvözlését, egyet akarok még mondani és ez az, hogy akkor, amikor valaki meggyőződik valamely iránynak helyességéről, legyen bátorsága nyíltan kifejezést adni ennek. Ha valaki meggyőződik annak a politikának a helytelenségéről, melyet eddig követett, legyen annak erkölcsi bátorsága szóval és tettel annak kifejezést adni. Meg kell törni azt a terrorizmust, amely eddig azt hirdette, hogy aki nincs az uralkodó párt véleményén, az eo ipso hazaáruló. A politikában lehetnek ellenkező nézetek és az ország érdeke éppen az, hogy mindenki szíve sugallatát követve, semmiféle befolyásnak nem engedve, a maga meggyőződésének nyíltan, határozottan adjon kifejezést. Meg vagyok győződve arról, hogy önök ezen az uton vannak.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Luxemburg grófja*, operett. (B. bérlet.)
Péntek: *Corneillei harangok*, operett. Pintér Imre felléptével. (C. bérlet.)
Szombat: *Hoffmann meséje*, opera. Pintér Imre felléptével. (A. bérlet.)

* Lehár Ferenc Nagyváradon. A nagyvárad Szigligeti színház váratlanul nagy ünnepi esemény színhelye lesz. A világhíres, diadalton járó Lehár Ferenc Nagyváradra jön s maga ül az orkeszter pulpitusába, hogy személyesen dirigálja nagyszerű szerzeményét, a *Luxemburg grófját*. Ez a nevezetes színházi est e hét szombatján lesz. Erdélyi szinigazgató már rég szerette volna Nagyváradra vinni a szerzőt. Ma távirat érkezett Erdélyi Miklóshoz Karczagtól, a „Wiener Theater” igazgatójától, hogy Lehárnak szombaton szabad napja van és ekkor vendége lesz a nagyvárad színházának. Így szól az érdekes távirat: *Lehár kész szombaton dirigálni, ha aznap délután rövid zenekari próbát tarthat. Sörgönyváltást Lehár címére Theobaldgasse 15.*

Karczag.

A sürgönyváltás természetesen azonnal repült Bécsbe. A szenzáció híre nagy örömet keltett a színháznál és hamarosan elterjedt a városban is. Lehár Ferenc vendégsereplését

a színház művészei kivételes ünnepek tekintik. Ünnepi fogadtatásban fogják részesíteni a nagyíró zeneszerzőt. Lehár szombaton délből érkezik és délután próbát tart a zenekarral. Este vezetni fogja az előadást. Tisztelettel a színház személyzete bankettet rendeznek. A közönség, minthogy az estnek theatre paréé jellege lesz, Lehár iránti hódolathoz ünnepi díszben jelenik meg, a hölgyek estély-toalettben s a férfiak smokingban. Az előadás bérletszűnetben lesz.

* A forradalmár Petőfi. Ez a címe Ady Endre új, szenzációt keltő könyvének, mely 8 koronáért Aradon Weisz Leó könyvesboltjában kapható.

* Az Uránia előadásai. Ritka látványosságokat nyújt az Uránia színház fényes műsora. Kaleidoszkopszerű változatosságban vonulnak el szemünk előtt a legszebb mozgóképek, melyeknél nem tudjuk mit csodáljunk jobban, a mese-szerű kiállítás, vagy pedig a képek ötletesen megválasztott témáját? Kizárólag természettudományi és etnografiai képek kerülnek a fényes műsoru előadásra. Különös gondot fordítottak olyan képekre, melyek amellet, hogy kiváló szórakozást nyújtanak, nevető hatásukban is nagyon értékesek. Csütörtökön kerül először színre a *Barabás Béla* vasárnapi bevonulásáról készült mozgókép. Az Uránia nagyszerűen sikerült képet készített az impozáns bevonulásról, melyen a tömegek dacára a legtöbb arc tisztán felismerhető. Ezen a műsoron kerül színre utoljára a nevezetes alagi akadémia verseny, melyen szomorú baleset érte Czárán Zoltán urlovast. Szóval annyi látivalót nyújt ez a műsor, hogy méltán provokálja az érdeklődést. 241.

MILLIÓS CSEMPÉSZET.

Gyógyszerészek szövete az állam megkárosítására.

Távirati tudósítás.

Arad, április 20

A budapesti rendőrség nagyszabásu csempészésnek jött nyomára, amely oly hatalmas arányokat öltött, hogy az államot eddigelő több millió koronával károsította meg. A bünszövetkezet, amelybe a főváros egyik legelőkelőbb gyógyszerésze is be van keverve, *sacharinyártással foglalkozott*, s ezt jól szervezett ügynökök segítségével az egész országban cukor gyanánt árulták. A sacharint tudvalevőleg csak orvosság gyanánt, orvosi rendeletre lehet kiadni, s ezzel a tömeges gyártással nemcsak az államot károsították meg horribilis összeggel, de minthogy emberi tápanyagnak használhatatlan, a népek is megmérhetően károkat okoztak azáltal, hogy ezt az orvosságot ily nagy mértékben cukor gyanánt hozták forgalomba.

A nagyarányu csempészésről az alábbiakban számolunk be:

Még 1909. szeptemberében egy *Jakab Antal* nevű hordár kiszállt a pozsonymegyei Nagy-Lévád községben, s az állomáson egy kizárólag váltott ki, amely már személypodgyásként egy nap óta hevert az állomáson. A fiáncknak feltűnt, hogy egy szegényes külsejű ember értékes podgyást vált ki, átvizsgálták a kizárólag tartalmát s megállapították, hogy 60 kilogramm tiszta sacharin van benne. Természetesen azonnal kérdőre vonták Jakabot, aki eleinte ötlöt hatolt, majd azt mondta, hogy egy porosz ur küldte őt Morvaországból a táskáért. Hosszas faggatás után vallotta csak meg *Jakab Antal*, hogy a feladóvényt *Markovics* budapesti ügynöktől kapta azzal a megbízással, hogy a kizárólagat váltsa ki, s egy Pozsony melletti faluba szállítsa el.

A pozsonyi pénzügyi hatóság azonnal megkeresést küldött a budapesti VI. kerületi kapitányságra, hogy a feladót nyomozzák ki, aki a feladóvény tanúsága szerint, a nyugati pályaudvaron adta fel a kizárólagat.

A fővárosi rendőrség nagy apparátussal látott a titokzatos ügy felderítéséhez s a következőket állapította meg:

Körülbelül egy esztendeje folyik már a sacharin-csempészet. A csempészet élén *Markovics Manó* budapesti ügynök áll, aki közvetlen összeköttetésben van *Török József* és *Egger János* budapesti gyógyszerészekkel, akik nagyban fizték a sacharin gyártását. *Markovics* társa *Weisz Henrik* ügynök volt és nekik egész sereg ügynök állott rendelkezésükre, akik valósággal plárasztották az országot. Bejárták Pozsony, Ung, Ugocsa, Szatmár, Nyitra- és Beregmegyéket s a sacharint különként, félkülönként, házról-házra járva árulgatták. Különben *Markovics* nem is csinált titkot az ő manipulációjából. Rányomatta névjegyére, hogy ő a „Sacharin-fabrik actien-gesellschaft” képviselője. A pozsonyi főügynök *Preszmayer Jakab* szatmári volt s ő osztotta fel aztán a küldött sacharint a környéken levő alügynökök között.

A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a sacharin előállítását a *Galénus-gyárban* történik, amely *Török József* tulajdona. A sacharin expedíciója a *Török-féle* gyógyszerertárból történt, innen küldték a sacharint az országba szerteszét az egyes ügynököknek, akik aztán továbbították, illetve áruba bocsátották azt.

Amikor a budapesti rendőrségnek ez tudomására jutott, pozitív bizonyítékokat akart szerezní: tetten akarta érni a bűnösöket. Epen ezért több detektív lesben állott a *Török* gyógyszerertár közelében fekvő utcákban s napokon át figyelték az ott folyó manipulációkat.

Végre tegnap siker koronázta a detektívek munkáját. Tegnap este tíz óra tájban bérkocsi állott meg a Király utca 10. számú ház előtt s nemsokára nehéz csomagokat raktak fel a kocsi. Ugyanekkor a házból egy munkás kinézésű ember is távozott egy csomaggal a vállán. A detektíveknek gyanus volt a dolog s egyikük megállította a munkást:

— Mit visz abban a csomagban? — kérdezte.

— Kurzware, — hangzott németül a felelet.

— Zeigen sie! — támadt rá a detektív.

Erre a munkás megijedt, eldobta a csomagot s futásnak eredt.

A detektívek nem is üldözték a menekülőt, hanem felvették a csomagot, s megvizsgálták annak tartalmát. Huszonöt kiló sacharint találtak benne. A detektívek mindezekről még tegnap éjjel jelentést tettek *Jeszenszky Sándor* rendőrkapitánynál, aki ma korán reggel házkutatást tartott *Török*éknél. A kutatás a legteljesebb eredményre vezetett. A gyógyszerertár raktárában mintegy 17 métermázsza sacharint találtak, amit természetesen azonnal lefoglaltak. *Török*eket nyomban kihallgatták az ügyben; ők nem is tagadják a sacharin gyártását. A lefoglalt sacharin között körülbelül 5 métermázsát teljesen becsomagolva, szállításra készen találtak.

Hogy ezt a nagyszabásu csempészést milyen elővigyázattal csinálták *Török*ék, mutatja az a körülmény is, hogy amint megállapították, a *Török* cég seholsem szerepel a feladóvévényeken; feladók gyanánt teljesen ismeretlen, hamis neveket használtak és irtak be.

A rendőrség a nyomozás során kiderítette, hogy *Markovics Manó* a sacharin kilójáért *Török*éknek hat koronát fizetett, míg ő tizenkét koronáért adta el annak kilóját.

A rendőrség az eljárás *Török József*, *Eger János* és *Markovics Manó* ellen azonnal megindította s széleskörű nyomozást folytatnak most a bűntársak kézrekerítésére.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy tulajdonképpen miocoda is a sacharin. A sacharin cukor pótlék, emberi táplálásra teljesen értéktelen, nem használható s csupán *cukorbeteg*eknek rendelik az orvosok. A sacharint csak polgármesteri engedéllyel s csupán orvosi rendeletre szabad árusítani. A sacharint forgalomba hozó gyógyszerész könyvet tartozik vezetni minden eladásról. Minden grammot, amit eladott, ki kell mutatni, hogy kinek adta el, egyszóval épen úgy kezelik a sacharint, mint a mérgeket. Az 1898. évi 41222. sz. belügyminiszteri rendelet az ez ellen vétőket 200 korona pénzbírással sújtja.

Ennél a nagyszabásu csempészetnél azonban a belügyminiszteri rendelet áthágásánál sokkal nagyobb fontosságú a jövedéki kihágás. Az állam tudvalevőleg minden métermázsza cu-

kor után 38 korona adót vet ki. Az eddigi megállapítások szerint Törökék körülbelül hatszáz métermaza sacharint gyártottak illetve hoztak forgalomba. Minthogy pedig minden egy kiló sacharin négyszázszor annyi cukornak felel meg, tehát a hatszázat négyszázszor véve s ez után vetve ki a harmincegy korona adót, szinte hihetetlen nagyságu összeget, mintegy hét-nyolc millió koronát tesz ki. Ez azonban csak a rendes, egyszeres adó, minthogy azonban jövedéki kihágás esetén bizonyos többszörösét kell fizetni a rendes adónak, természetesen, hogy ennek a sacharin-gyártásnak ugyancsak megadják az árát Törökék, mert horribilis summát kell majd fizetniük a kincstárnak.

Éjjel jelenti fővárosi tudósítónk:

A Török-cég kijelentette ma este a lapokhoz küldött nyilatkozatában, hogy ők csak a törvény által megengedett mennyiségű sacharint hoztak forgalomba.

Az üldözött Mangra.

Válasz a román tulzóknek.

Távirati tudósítás.

Arad, április 20.

Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynök, aki tudvalevőleg néhány évvel ezelőtt a román tulzók vezére volt, nemzeti munkapárti programmal fellépett a biharmegyei Magyarországon. Ez alkalomból a magyar ellenzéki lapok paktumról beszéltek, a sovinszta román lapok pedig árulást hangoztattak és elítélőleg nyilatkoztak Mangra vállalkozásáról és azzal vádolták, hogy a kormány megvette. A püspöki helynök ma egy könyomatos lap tudósítója előtt nyilatkozik a dologról és a következő érdekes kijelentéseket teszi:

— Én voltam az, aki mindenkor magasra tartottam a nemzetiségi párt zászlóját, akkor is, amikor a párt egyes vezetői más ellenséges pártokkal kacérkodtak és az előző kormányoknak szolgálatokat tettek. A helyzet most lényegesen megváltozott. *Khuen-Héderváry* a béke jelszavát írja zászlójára: megtette a közeledés felé az első lépést és komolyan hozzáfogott sérelmeink orvoslásához. Nagy hiba volna, ha előző álláspontunkhoz mereven ragaszkodnánk most is, amidőn a változott viszonyok ezt semmiképp sem igazolják. A románság ezzel csak politikai éretlenségének adná tanujelét és azt a meggyőződést keltené, hogy érdemtelen a jóakaró bánásmódra. Ezen első lépés után nekünk kell megtennünk a második lépést, mert csakis így képzelhető az ellentétek kiegyenlítése s ez hazánk és népünk közös érdeke. Én harminc éves multa' és tapasztalatra támaszkodva, nem félek az oly méltatlan támadásoktól, melyek rólam nyomtalanul lepattannak és nem fogok engedni a román sajtó terrorizmusának, meglévén győződve öntudatos és megfontolt vállalkozásom korrekt és népemre üdvös voltáról, de erről meg fognak győződni azok is, akik engem most oly kiméletlenül támadnak és nekem bizalmatlanságot előlegeznek. Mindig a tettek embere voltam és tettekkel fogom meggyőzni népemet, hogy több jót fogok szerezni, mint azok, akik rám támadnak, mert saját eszem és lelkiismeretem szerint cselekszem.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 21-én az időjárás: változékony, szeles, hűvösebb, elvélve esapadék.

— Előléptetések a Máv.-nál. A napokban olyan híreket kolportáltak, mintha a magyar államvasutaknál május elsején tömeges nyugdíjazások történnének. A legilletékesebb helyről szerzett információ alapján jelenthetjük, hogy a Máv. májusi személyváltozásai a következőleg állanak: Most nyugdíjazását kérte a Máv. főtisztviselői karában 27—30 hivatalnok; ezek helyét azonban csak július végén töltik be, mert a nyugdíjazottak távozása csak három hónap mulva történik meg. Az aradi üzletvezetőség területén közel 6—700 altiszt előléptetése várható; a hivatalnoki karban kisebb mérvű kinevezések lesznek.

— Uj magyar nemes. Budapestről telefonálják: Auer Róbert főszede tanácsstag, a magyar utazókereskedők egyesületének elnöke magyar nemességet kapott.

— Csernoch püspök bérmautja. Megirtuk, hogy az aradi katolikus egyház hívei a csanádgyházmegyei püspöknek, Csernoch János drnak fogadtatására készülnek. A püspök május hó 22-én Lugoson osztja ki a bérmálás szentségét. A megyés püspök még a következő helyeken fog bérmálni: április 27-én Törökkanizsán, 28-án Csókán és Szanádán, 29-én Tiszszaszentmiklóson, 30-án Jázován, május 1-én Pádén, 2-án Szajánon, 3-án Boesáron és május 4-én Beodrán, ahonnan este tér vissza Temesvárra. A bérmaut további programját a következő héten állítják össze a püspöki aulában.

— Segély az ökörítói szegényeknek. Mátészalkáról jelentik: Az ökörítói szerencsétlenek hátramaradottjai segélyezésére sietett özvegy gróf Tisza Kálmánné, ki a közeli Kocsordon lakik és elsőnek jelent meg a szerencsétlenség színhelyén és rögtön 1000 koronát osztott szét a segélyre szorultaknak. Kasznárja Tisza Kálmánné intézkedése folytán minden nap meglátogatja a helyi és környékbeli betegeket, kiknek pénzt ad, ami már több ezer koronára rug, továbbá élelmet, ruházatot küld és receptjeiket a grófnő fizeti. Nagy munkájában segítségére van Tisza Lajos gróf, akivel együtt állandó jótevői a környék szegényeinek.

— Uj pénzintézetek Aradon? Több fővárosi lap arról ad hírt, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Aradon affiliált intézetet alapít, a melynek Aradi Kereskedelmi Részvénytársaság lesz a címe. Ez a társaság ugyanolyan mintara készül, mint a temesvári és szabadkai testvérvállalatok. Az alapítás előkészületei a nevezett újságok szerint már anyyira előrehaladtak, hogy csak a szükséges helyiség kérdését kell dűlőre vinni. Az alapítás tervéről itteni körökben kevés pozitívumot tudnak. Tény, hogy a közelmúltban szóbeszéd tárgya volt, de ha az alapítás tényleg valóra válik, az erre vonatkozó akció a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság központjából indulhat ki.

— A választók megvédelmzése. Nagyváradról jelentik: A margittai járás főszolgabirája előterjesztést tett az alifánának az iránt, hogy Széplak községben a mostani 4 csandór létszámát 21-re emeljék föl; a margittai járásban oly mérvet öit az izgatás, hogy a főszolgabíró csak ugy áll jót a lakosság életbiztonságáról, ha egy század katonát boesátnak rendelkeztetésére.

— Házasságok. Szabó Gyula, szegedi kereskedelmi és iparkamarai másodtitkár, kedden vezette oltárhoz Balázs Ilonkát, özv. dr. Balázs Vilmosné, volt járásorvos özvegyének leányát Világoson. Az esketésnél tanukul Bohus Lajos báró nagybirtokos és Becey Károly dr., Szeged város volt orsz. képviselője szerepeltek.

Lux Arthur Londonból házasságra lépett Temesvárott Lövinger Rózsikával, Lövinger Ferenc volt aradi polgár bájos és művelt leányával.

— A Hungária pamutszövőgyár iparvasutja. Ma délelőtt tartotta meg egy négyes bizottság a Hungária teksztilyár iparvasutjának közigazgatási bejárását Varjassy Lajos polgármester elnöklésével. A vasuti és hajózási felügyelőség részéről Hieronymi Pál felügyelő jelent meg az államépítészeti hivatal Koller Izsó főmérnök képviselte. A bizottság az építési engedély megadását javasolja a kereskedelemügyi miniszternek.

— Elnökválasztás az aradi szerb hitközség-nél. Már megemlékeztünk arról, hogy az aradi szerb hitközség-nél Petrovits Ázén műszaki tanácsos, volt hitközségi elnök lemondásával megüresedett elnöki állást az egyházi közgyűlés Vljakovits Pál városi nyugalmazott adófőpénztárnokkal töltötte be. A választási eljárást annak idején formai okokból megfélebbzték, minek kifolyása volt az, hogy a temesvári szentszék az egész választási eljárást felfüggesztette és azt újólág elrendelte. Az új választást e hó 17-én ejtette meg a szerb egyházi közgyűlés s az aradi szerb hitközség elnökévé ismételtlen egyhangulag Vljakovits Pált választotta meg.

— Gyermekszanatórium Arad környékén. Leitner Ernő dr., az aradi gyermekmenhely igazgató-főorvosa akciót indít egy, Arad környékén felállítandó gyermekszanatórium létesítése érdekében. A hozzánk is eljuttatott felhívásában többek között ezeket mondja:

Azt hiszem, hogy Arad és vidékének első sorban van szüksége ily szanatóriumra, és mindnyájan kik ismerik megyénket, tudják, hogy erre alkalmas hely kínálkozik bőven. Mi egyedül talán gyengék vagyunk ily intézet létesítéséhez, tehát fogadjuk el a kedvező alkalmat, fogadjuk el a barátságosan nyújtott kezet, a Budapestben alakult hatalmas országos szanatórium egyesület kezét, és alakítsuk meg az aradi fiókegyesületet. Azt hiszem, jobb programot nem adhatunk a helybeli Fehér Kereszt gyermekvédő egyesületnek, szebb célt nem tűzhet ki magának, mint átalakulni szanatórium egyesületté, és a központ segélye mellett vidékünkön is létesíthetni ily intézetet. Nem elragadó perspektíva lesz-e az minden egyesületi tag előtt, hogy sikerülni fog, és sikerülni fog is néhány rövid év alatt a gyönyörű kladovai völgyben egy aradi gyermekszanatóriumot a gyermekeknek megnyitni és ezzel az egyesület a gyermekvédelemnek már harmadik intézetét nyitná meg. Ösmerem egyesületünk buzgó tagjait és első sorban elnökünk, Károlyi Gyula gróf erélyét és ügybuzgalmát a gyermekvédelem terén; nem kételkedem, hogy ezen tervem követőkre fog találni, annál is inkább, mert ezen ügy már népszerűvé vált Arad előtt. Bizonyítja ezt első sorban a multkori színházi hangverseny szép sikere, továbbá a város és megye maga és azoknak számos előkelő polgára már alapító és sokan rendes tagjai lettek az egyesületnek. Méltó befejezésül ide iktatom Prohászka püspöknek végszavait azon beszédből, melyet az országos szanatórium-egyesület alakuló ülésén tartott: „Ne túrjúk, hogy száz gyermekszívben egész virágerdők hervadjanak el, mentsük meg ezt a virágerdőt, ezt a friss — maj, dehoggy friss — ezt a hervadó életet, és alkossunk gyermekéletet biztosító intézményt, gyermekszanatóriumot.”

— **Árviz Szerbiában.** Belgrádból jelentik, hogy Szerbia középső vidékének nagy része víz alatt van. Kraguljevác fölött felhőszakadás volt és az egész város lakossága a hegyekre menekült. 12 ember meghalt. A kárt nagyon sokra értékelik.

— **Horvát tisztek a magyar tisztek ellen.** Eszékről jelentik: Az itt állomásozó horvát honvédezdred tisztjei közt izgalmas és súlyos következményű incidens történt. A tisztikar javarésze magyar és nehezen beszél horvátul. Ezért a horvát tisztek állandóan rossz viszonyban voltak a magyarokkal. A minap, a tiszti étkezőben Haslinger horvát hadnagy heves szóváltásba került tisztársaival, mert ezek nem akartak horvátul beszélni. Biskán őrnagy, aki a jelenlévő tisztek között a legnagyobb rangú volt, a horvát tisztek pártjára állott. A magyar tisztek lenyelték keserőségüket és elhallgattak. Másnap azonban panaszt tettek fölöttes hatóságuknál. A vizsgálat lefolyt és eredménye, hogy Biskán őrnagyot nyugdíjazták. Haslinger hadnagyot pedig Goszpicba, Boszniába helyezték át.

— **Menetrendváltás.** Az aradi és csanádi egyesült vasutaknál az évi május hó 1-én életbe lépő menetrendnél a következő változások lesznek: **Az Arad—szegedi vonalon.** A 8. sz. gyorsmotoros vonat Aradról d. u. 12 óra 1 perckor indul (16 perccel előbb, mint a mostani menetrend szerint) és Szegedre d. u. 2 óra 53 perckor érkezik. Ezen vonat közvetlenül csatlakozik Szegeden a Budapest felé menő 707. sz. gyorsvonathoz. Ezt a gyorsmotoros vonatot az Aradról délből Budapestre utazó közönség különös figyelmébe ajánljuk, amennyiben a kedvező csatlakozás biztosítása céljából minden intézkedés meg van téve s az az utas, aki a déli 12 óra 1 perckor a Szeged felé menő gyorsmotorossal elutazik, esti 6 óra 35 perckor érkezik Budapestre. A 2. sz. gyorsmotoros vonat azon okból, mert a csatlakozó Budapestről reggel 8 óra 15 perckor induló gyorsvonat korábban ér Szegedre, Szegedről d. u. 12 óra 15 perckor indul s Aradra d. u. 3 óra 18 perckor érkezik. A 11. sz. motoros vonat indul Aradról d. e. 8 óra 40 perckor, Szegedre érkezik d. u. 1 óra 24 perckor. A 21. sz. motoros vonat indul Mezőhegyesről reggel 6 órakor, Szegedre érkezik d. e. 8 óra 06 perckor. A 12. sz. motorosvonat indul Szegedről d. e. 10 óra 28 perckor, Aradra érkezik d. u. 2 óra 48 perckor. A 42. sz. vegyesvonat csatlakozik Apátfalván a N.-Szt.-Miklós felől érkező és a H.-M.-Vásárhely felé menő 5113. sz. vonathoz. Egyebekben a régi menetrend változatlan marad. **A mezőhegyes—kétégyházi és ujszentanna—kétégyházi vonalakon** a menetrend lényegében nem változott, de f. év május 1-től azon újítás lép életbe, hogy az összes motoros vonatokon I., II. és III. oszt. kocsik fognak közlekedni. **Az arad—brádi vonal menetrendje** változatlanul megmaradt. A borossebes—bútyin—menyházafürdői vonalon a 640. sz. vegyesvonat indul Borossebesből d. e. 10 óra 18 perckor, Menyháza fürdőre érkezik d. e. 11 óra 33 perckor, a 641. sz. vegyesvonat indul Menyházáról d. u. 2 óra 50 perckor, Borossebesbe érkezik d. u. 4 óra 10 perckor. Ezen két vonat változatlanul közlekedik télen-nyáron. A fürdőidény tartama alatt, azaz május hó 15-től, bezárólag szeptember 15-ig közlekedni fog naponta a 601. sz. motoros vonat; indul Menyházáról reggel 4 óra 35 perckor, Borossebesbe érkezik reggel 5 óra 40 perckor. A 604. sz. motorosvonat indul Borossebesből esti 6 óra 40 perckor, Menyházára érkezik este 7 óra 53 perckor. Minden ünnep- és vasárnapon közlekedni fog a 602. sz. motorosvonat, indul Borossebesből d. u. 4 óra 18 perckor, érkezik Menyházára d. u. 5 óra 25 perckor és a 603. sz. motorosvonat indul Menyházáról d. u. 5 óra 30 perckor, Borossebesbe érkezik esti 6 óra 30 perckor.

— **Talált emberi csontvázak.** A Mikes Kelen utcaiban az 5. számú telken a munkások földásás közben három emberi csontvázat találtak. Prohászka László dr. megállapította, hogy egy 15, egy 20 és egy 10 éves férfi csontjai. A telken valamikor temető volt. A csontokat közös koporsóban az é temetőben ásták el.

— **Kuthafult fiu.** Sztána Simon seprősi gazda hasonnevű 10 éves fia ma az ártézi kut medencéjébe esett és belefullt. A fiu epileptikus bántalmakban szenvedett, a déli órákban néptelen helyen vizet akart inni, miközben baja elővette s a segítségére előhívott orvos, Berényi Imre dr. már csak a beállott halált konstataálta.

— **Orvosi kísérletek a würzburgi királyi klinikán,** mely Németország egyik legtekintélyesebb tudományos intézete, a következő eredményre vezettek:

„A természetes Ferencz József-keserűviz biztos hashajtó hatású és semminemű kellemetlenséget nem okoz. Még olyan esetekben is, a mikor nagyon érzékeny beleknél alkalmazzák, a „Ferencz József“-keserűviz fájdalom nélküli székelést eredményez.”

Kérjünk a bevásárlásnál határozottan valódi „Ferencz József“-keserűvizet és ne fogadjunk el kevésbbé értékes hashajószert. 251

— **Az Aradi jogászegylet** április 21 én délután 5 órakor az igazságügyi palota 91. számú tanácsstermében tartja második vitaestélyét. Aradnak ez a legifjabb egyesülete azon a nagyjelentőségű kulturális munkán kívül, a melyre a jogtudomány művelésével vállalkozott, egy egészen gyakorlati közhasznú célt is tűzött maga elé: azt t. i., hogy a város közönségét közvetlenül érdeklő aktuális jogi kérdések megvitatását is programjába veszi és ilyenként a nagyközönségnek utbaigazítással szolgál és a helyi hatóságokat is támogatja egyes közérdekű jogi kérdések gyakorlati megoldásában. A mai vitaestélynek a programjára már egy ilyen közérdekű kérdésnek: az aradvárosi lakbérleti szabályrendelet tervezetének megvitatása van kitűzve. A vita iránti illetékes körökben nagy az érdeklődés és az egyesület vezetősége azt reméli, hogy a vitatkozás, amelyben bírák, ügyvédek és közigazgatási tisztviselők, szóval a joggyakorlat minden terén kiképzett egyének fognak részt venni, a szabályrendeletnek a városi közgyűlésen való tárgyalásához értékes anyagot fog szolgáltatni.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban április 20-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: **Született:** Bacsa Elemér házgondnoknak Magdolna nevű leánya, Lengyel Géza asztalosnak Rozália nevű leánya, Lengyel Balázs géplakatosnak János nevű fia, Ladányi Sándor posta- és távirtda alkalmazottnak Erzsébet nevű leánya, Doszpoly Géza asztalosnak Erzsébet nevű leánya, Minich Péter asztalosnak Péter nevű fia. **Meghalt:** Bandár Gergelyné 37 éves vasuti kalauz neje, özv. Schlesinger Sámuelné 76 éves nfgánzó.

— **Francia likörök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likör aroma 1 füveg 60 fillér; **Vojtek és Weisznál** 279

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A kovaszinczi Don Juan.** A kovaszinczi Don Juant Szvet Juonnak hívják és 57 éves mult az őszel. Ennek ellenére még jól bírja magát, annyira jól, hogy nagy könnyúséggel veri a kovaszinczi ifju szerelmeseket a szerelmi harcban. Igaz, hogy olyan előnnyel bír felettük, a mely feltétlenül az ő számára biztosítja a diadalt még Kovaszinczon is. A kovaszinczi Don Juan jómódu és galáns szerető, aki értékelni tudja azt az áldozatot, melyet az ifju nőcskék érte hoznak. A jelen esetben 1000 koronára értékelte Herecz Szavéta önfeláldozását, aki — miután feleségét elkergette — ilyen összegről szóló kötelezvényt adott át. Az együttélési szerződésben azonban furcsa feltételt szabott az ősz aranyifju. A feltétel az volt, hogy a hajadon, aki öreg napjainak megédesítésére vállalkozott, csak az esetben hagyhatja át el, ha kékre veri. Ez a feltétel mindenestre gyöngéd lélekre és nagy elővigyázatosságra vall. Azonban néhány héttel ezelőtt a feltétel bekövetkezett, mire Szavéta fogta magát és a kék foltokkal s a jól kiérdemelt ezer koronás kötelezvényrel a távozás mezejére lé-

pett, egyben könnyű testisértés miatt följelentette a gyöngéd lovagot, akit a világi bíróság 8 napi fogházra ítél. Szvet leülte a nyole napot, azután revansképen ő jelentette fel szerelmestől lopás vétsége miatt, azt állítva róla, hogy különféle női alsó és felső ruhákat lopott el tőle. A mai tárgyaláson azonban a tanúk beigazolták, hogy a kovaszinczi kékszakál a kérdéses ruhaneműeket egy-egy osóként ajándékba adta a leánynak, mire a bíróság a vádlottat Neumann Miksa dr. védelme után felmentette.

§ **Az ujaradi betörő.** Kriszta István nem kevesebb mint huszonkét lopást, betörést követett el. Kriszta ujaradi születésű csavargó, aki jelenleg 41 éves, de már évek óta foglalkozás nélkül csavargó az országban. Február tizedikétől kezdve március 24-dikén történt letartóztatásáig Ujaradon 22 ízben követett el betörést. A lopott tárgyak nem valami értékes dolgok, mert Kriszta legtöbbször az élelmiszerre fektette a fősúlyt. A temesvári királyi törvényszék ma délelőtt Kriszta Istvánt hét havi börtönre ítélte. Az ítélet jogerős.

TARKASÁGOK.

(**Vallásosság.**) Egy aradmegyei faluban a főtisztelendő esperes, aki az iskolaszék elnöke, egy napon látogatást tesz az iskolában. Miután a fiukat megexaminálta, koneteljes hangú beszédet mond és figyelmükbe vési, hogy a jó isten az, aki mindennapi kenyerrünkről gondoskodik és a mezők lilomait táplálja. Ne feledkezzenek meg tehát a jó istenről, most amikor a hitetlenség egyre nő.

— No fiuk, imádkoznak-e valamelyikötöknel étkezés előtt? — fordul a szentatyá az osztályhoz és firkészve néz végig a padosorokon.

A kérdésre mély csönd a válasz.

— Enyje Jancsi, fordul elégedetlenül az esperes ur az egyik fiuhoz, hát nálatok senki se emlékszik meg az istenről evéakor?

Jancsi zavartan néz egy pillanatig maga elé, aztán örömmel vágja rá:

— De igen, főtisztelendő ur... a tata sokszor mondja evés közben: „Hát ez is ebéd, az istenit neki!”

(**A szokás embere.**) Notórius, megrögzött fegyházvirág áll a bíróság előtt. Régi ismerőse az elnöknek, a tanácsbíráknak. Nem lehet annyiszor elzárni, hogy új bünteteket el ne kövessen. A vérében van, a vére hajtja. E mellett konok a végletekig, aki a világ minden kincseért be nem ismerné, hogy csak egy tüt is elvett mástól. Mindent alaposan rá kell bizonyítani.

— Enyje Fibula, Fibula, hát maga megint itt van? — kérdi sz elnök.

— Hogyne vónék itt — vigyorog a vádlott, — hisz szeretem én az urakat.

Az elnök látja, hogy nem megy semmire se vele és áttér a tárgyra.

— Tudja-e, mivel van vádolva?

Fibula a szokás embere. A vád szóra fel egyenesedik, a szeme felcaillan, a melle kidagad és hangosan rikoltja:

— Tagadom!

(**Az elcsérélt gyerek.**) Két komacsalád találkozott a keresztelőn. No és hogy már régóta nem látták egymást, mielőtt utnak indultak volna a templomba, egy kicsit előbb betértek a kormába borozgatni. Bizony el is feledkeztek volna már a keresztelőről, ha be nem szól a tudós asszony:

— Menjünk már, be van fogva!

Hamarosan felolihódtak, aztán hazasiotott a koma és felkapta az ágyból a gyereket. Baj nélkül érték a templomba. A plébános ur már hozzá kezd a szertartáshoz; amikor felhajtja a kendőt a

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám. Kizárólagos posztó gyári raktár. 1661

gyerek arcáról, egyszerre megakad beszédében s nagy szemekkel néz a pólyára.

Mindenki megjed. A tudós asszony is odanéz és rémülten kiált fel:

— Jézus Mária! elcsesértük a gyereket!

Ugy is volt. A nagy sietségben a koma a két éves gyereket kapta ki az ágyból az ujszülött helyett.

Aztán megvigasztalódva tette hozzá:

— Majd visszamegyünk és kireparáljuk a bajt.

VÁROS ÉS MEGYE

Uj legelők. A legutóbbi városi közgyűlésen **Varjassy Lajos** polgármester kijelentette, hogy a juhos gazdák érdekében mindent el fog követni és megfelelő legelőkről gondoskodik. Mint említettük, a földművelésügyi minisztériumhoz még a múlt hét folyamán felírt és a csálai erdei legelő átengedését megsürgette. A mezőgazdasági bizottság a tanács felezőítésére ma foglalkozott ezzel a nagyjelentőségű kérdéssel és elhatározta, hogy az óvartéri és ségai juhlegelők elvétele által legelőinség elé került gazdák jogos panaszait orvosolni fogja. Azt javasolja a bizottság a törvényhatóságnak, hogy a **Balta mikai** hetven holdas bérletet, mely október elsején lejár, ne ujítsa meg, hanem engedje át a juhos gazdáknak legelőül. Minthogy a birkás dűlői legelő már nagyon is rossz állapotban van, méltányosnak találná a bizottság ha a város a legeltetési díjakat leszállítaná addig is, míg a legelőt megjavítják. Ha a földművelésügyi miniszter a Csálában kért kétszáz holdat átengedi, akkor a legeltetést oda terelik és a Birkást gőzekkel felezéntják, újra bevetik és így két-három év alatt ismét elsőrendű juhlegelő áll rendelkezésre. Ha a miniszter azonban a kérelmet elutasítaná, akkor csak részletekben történhetik meg a felújítás. Huszonöt holdas parcellákat forgatnak meg időközönként és vetik be herével és füvel.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 20.

Készaru: Kínalat, vételkérő mérsékelt, 12 ezer mm. 5—10 fillérrel magasabb. Amerika 1-el olcsóbb.

Arak 50 kilogrammonként számítva

	Déli sárlat	2 Orsi sárlat
Tengeri 1910. májusra	5.68—5.84	5.92—5.83
Buza 1910. áprilisa	12.46—12.47	12.40—12.41
Zab 1910. áprilisa	0.00—0.00	7.02—7.03
Rozs 1910. áprilisa	0.00—0.00	0.00—0.00
Buza 1910. októberre	10.73—10.74	10.75—10.74
Buza 1910. májusra	12.44—12.45	12.41—12.42
Rozs 1910. októberre	8.33—8.34	8.80—8.81

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	685.50
Magyar hitelrészvény	828.—
Városi villamos vasúti részvény	373.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Arak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. április 20.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	11.45—11.55
76	11.55—11.65
77	11.65—11.75
78	11.75—11.85

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	11.30—12.35
Rozs uj	7.30—8.85
Árpa uj	5.50—5.55
Zab uj	6.30—6.35
Tengeri régi	5.45—5.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 20. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig rjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 164—67 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 164—167 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 170—172 fillérig.

Sertéselészám: április hó 18. napján volt kassát 29842 darab, április 17. napján felhajtott 240 darab, április 17. napján elszállított 148 darab, április 18. napjára maradt készletben: 29,934 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi április hó 21-én:

B) bérlet

B) bérlet.

Luxemburg grófja.

Operette 3 felvonásban. Irták: A. M. Wilner és Róbert Bodanzky. Forrástotta: Gábor Andor. Zenéjét szerzette: Lehár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Reneé	Beregi S.	Mencsikoff	Nagyiván I.
Basilovics	Polgár S.	Pavlovics	Gerő János.
Kokozov Stára	Benkóné.	Pélégrin	Belinszky.
Brissard	Vass Jenő.	Saville	Szabó Lajos.
Didier Angella	Wlassak V.	Boulangier	Szabó L.
Vermont	Dióssy Ncsi.	Lavigne	Vihary B.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simonyi-utos 1. szám. Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. április 21-én, csütörtök

1. Az Alduna. Természeti felvétel. — 2. Hajógyártás. Eredeti. — 3. Birma sziget. lakói. Természeti. — 4. Fiume és Abbázia. — 5. A szerelem gyakorlata. Mulaságos. — 6. Karrarai márványipar. Természeti. — 7. Az alagi lövészény 19. O. április 8. (Czárán urlovas balesete). — 8. Hegymászás. Természeti. — 9. Barabás Béla vasárnapi fogadtatása és bevonulása.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ös hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 6 Onll., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 93. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.

300.000

korona nyerhető már

április hó 25-én

egy darab Konvertált Jelzalog-sorsjeggyel.

Évente 6 huzás.

Eredeti sorsjegyeket 28 havi 6 koronás részletfizetésre is árusítunk.

Egy részlet lefizetése esetén azonnali játékjog. Igérvény ára: 9 korona.

Temesvári Kereskedelmi Részvénytársaság Váltóüzlete.

Temesvár-Belváros, Jenőherceg-tér 8.

Interurbán-telefonszám: 319. 1780

St.-Louis 1904. világkiállításán „Grand Prix“.

Jobbban tisztít, mint más fém tisztító-szer.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésesebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legtúnyosabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyisntén elsőrendű evőeszközök.

Képekerekből

óriási választék, több mint 400 új izléses minta van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 20. szám. (Fischer Elia-palota.)
Megyei és városi telefon szám 568.

Admirál-olaj a legjobb padlók beeresztésére. Pormentes, szagtalan.

A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy Budapesten szerzett sok évi tapasztalataim után a legfinomabb izlésnek megfelelő angol és francia

női ruha divat termemet

május hó 6-án megnyitom.

Arad, Weitzer J.-u. 19.

Kiváló tisztelettel

Goldner Henrikné.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Zálogházból**

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemezőket kiváltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Levélpapír-Hét

Ingusz I. és Fia Andrassy-téri könyv- és papírkereskedésében. 100 hártyalon papír és 100 selyempapír bélesül boríték K. 1.50. 5 divatos színben. 671

Olcsosági vásárt

rendeznek levélpapírokból tulzsfolt raktár miatt. Továbbá több ezer legkedveltebb hangjegyet fél- és harmadárban árúsítok. Üzleti könyvek, papírneműek, irodai cikkek és antiquár könyvek duskészlete. Vizsgalapot legolcsóbb forrása. Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

Remington írógép

javitott, kifogástalan, olcsóért eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1630

József főherceg-ut 1. sz. ház második emeletén egy udvari szoba konyha és fürdőszoba május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél. 1730

Jövedelmező

sarokház a Borona-u. 41. sz. alatt továbbá Borona-u. 50. sz. szintén sarokház jó forgalmu üzlethelyiséggel és jövedelmező lakásokkal eladó. Bővebbet a tulajdonosnál az 50. sz. házban. 1757

Férjhez menne

középkorú gyermektelen özvegy asszony némi hozománnyal 40—55 éves keresztény uriemberhez. Levelek „Zene 140” jel. a kiadóhivatalba címzendők. 1772

1778 Francia kisasszony

nevelőnői állást keres. Leveleket „francia” jeligére a kiadóba kérek.

Eladó

egy csinosan berendezett fodrász-üzlet jó forgalmu helyen, üzletelhagyás miatt. Cim a kiadóban. 1684

Kiadó

egy utcai 2 szobás garzon lakás és 2 pincelakás, mely egyenként áll 2 szoba és hozzátartozóiból. Ugyanott egy száraz pince helyiség utcai bajárral, mely rakárnak esetleg műhelynek igen alkalmas Hassinger-utca 5 sz. 1681

Teljesen különbejáratu

tiszta, izlésesen butorozott utcai szobát keresek lehetőleg az Andrassy-tér közelében. Ajánlatokat „Postafiók 88” címre kérek. 1799

Jóírásu fiatalember vagy kisasszony irodai gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik; — ajánlatok „Szorgalmas” jeligével e lap kiadóhivatalába intézendők. 1802

Egy jóforgalmu

szatócsüzlet joggal, berendezéssel együtt más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1800

Egy bolli szolgál,

a ki több évig üzletben volt és csomagolni tud, felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Gyakorlattal nem bírok ne ajánlkozsanak. 1807

Faeműekben

teljes ismerettel bíró nős ember fakereskedésben elárúsítói állást keres. Magyar, román, német és szláv nyelvet szóban bírja. Esetleg pénzeszedői állást is elfogad, 1500 korona óvadékkal rendelkezik. — Ajánlatok „Fakereskedő” címmel a kiadóba küldendők. 1808

Kiadó

3 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha és minden mellékkeliséggel. Ugyanitt két egymásba nyíló butorozott utcai szoba május 1-re. Esetleg az egész egy lakásnak kiadó. Fábán-u. 9. Bővebbet ifj. Kopetkó Károly cégnél. 1815

Sel Peszach.

Kitünő borok, cheschserrel ellátva, legolcsóbb árban kaphatók házhoz szállítva Klein Mór szőlőbirtokosnál Kossuth-utca 17. Telefon 113. 1805

Ügyes fehérvarrónő

házakhoz ajánlkozik és házon kívül is vállal munkát. Cim: Schnur Anna Akác-utca 10 1814

English lady

Londoner desires to give lessons. Berlitz Method Weitzer János-utca 15. sz. Margaret Smith. 1809

V. 2724/5. 1909. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság fenti számú végzése által Dr. Salgó Miksa ügyvéd által képviselt Roth József végrehajtató javára 457 korona 39 fi. l. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1000 koronára becsült Lapidim-

ból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen vagyis Aradon, Zoltán-utca 1. szám alatt leendő eszközlésére az 1910. évi április hó 22-ik napjának délután 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon 1910. évi április hó 6-ik napján.

Török Dénes,
1813 bírósági végrehajtó.

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Schweidel József-utca 9. sz. alatt egy teljesen modernül berendezett 1418

butorasztalos műhelyt

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a leg-szebb és legpontosabb kiszolgálás mellett.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem, tisztelettel

Jónás Aladár,
asztalos-mester.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Könyvelőt,

ki a levelezésben tökéletesen jártas esetleges 1791

azonnali belépésre keresünk.

Winkler és Faragó,
Györök.

Erzsébet körut 17. sz. alatt

három utcai szoba és mellékkeliségek-ből álló

lakás

1910. május hó 1-re kiadó.

Gyárosok, pénzüntézetek, vállalatok, kereskedők, iparosok

üzleti

könyvek-

ben

papiros- és

írószerekben,

irodai cikkekben

forduljanak ajánlatért

Pichler

Sándor hoz

ARAD,

Szabadság-tér 1.

Telefon 308.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság Arad.

Meghívó.

A Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

1910. évi április hó 30-án d. u. 4 órakor Aradon, az Arad-csanádi egyesült vasutak üléstermében megtartandó

IV-ik évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Két tag választása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság az 1909. üzleti évre vonatkozó jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése; a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása, illetve hovaforvitása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 3. Az igazgatóság előterjesztése az alaptőkének 800.000 koronára való felemelése, illetve újabbi 2000 darab 200 korona névértékű részvény kibocsátása tárgyában.
 4. Az alapszabályok 2., 4., 13. és 21. (1. és 2 ik bekezdés) §§-ainak módosítása.
 5. Netáni indítványok.
- A t. részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál, vagy a Magyar Benoid-gáz Részvénytársaságnak aradi (Pécskai-ut 14.), vagy budapesti pénztáránál (VI. Andrassy-ut 17.) letétbe helyezni.
- Arad, 1910. április hó 20 án.

Az igazgatóság.

VAGYON.

Zárómérleg 1909. december 31-én.

TEHER.

	K	f.	K	f.	K	f.		K	f.	K	f.	K	f.	
Telek, épületek és világítási berendezés			153920	76			Részvénytőke			400000	—			
Készpénz			5149	65			Tartalékalap			20469	88			
Árukészlet:							Értécsökkenési tartalékalap...			12400	65			
Kész- és félkész áruk	81673	92					Fel nem vett osztalék			1504	66			
Csillárok és világító testek	61897	81					Hitelezők			187003	10			
Különféle áruk	23053	84	166625	57			Elfogadványok			55599	82	676978	11	
Gyártási és szerelési anyagok				67617			Nyereség egyenleg:							
Gépek, szerszámok, gyári és irodai felszerelés				74			áthozat 1908. évről	1573	39					
Szabadalmak				52410	48		1909. évi tiszta nyereség	23169	60			24742	99	
Adósok			195996	90	701721	10								
					701721	10							701721	10

Arad, 1909. december 31-én.

Breznitzky Károly s. k.
főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Sármezey Endre s. k. **Lészay Ottó** s. k. **Paikert Henrik** s. k. **gr. Széchenyi Viktor** s. k. **Varjassy Árpád** s. k.
elnök. vezérigazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen „Zárómérleget“ megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Arad, 1910. április 18-án.

A felügyelő bizottság.

Persa Péter s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

Szántay Lajos s. k.
felügyelő-bizottsági elnök.

Székely Károly s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

A „Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság“ felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek jelenteni, hogy törvényszabta kötelességünknek megfelelően, az 1909. év folyamán ismételt megvizsgáltuk a társaság ügykezelését, könyveit és számadásait és azokat mindenkor teljesen rendben levőknek találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1909. évi mérlegszámlát és veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és meggyőződést szereztünk arról, hogy azok a törvény és az alapszabályok követelményeinek megfelelnek.

Ezek alapján hozzájárulunk az igazgatóságnak az 1909. évi 24742.99 korona nyereség hovaforvitása tárgyában beterjesztett javaslatához s kérjük a tisztelt Közgyűlést, hogy a lefolyt, 1909. évre nézve a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint az alulírt felügyelő-bizottságnak megadni méltóztassék.

Arad, 1910. április hó 18-án.

A felügyelő-bizottság:

Persa Péter, s. k.,
fel. biz. tag.

Szántay Lajos, s. k.,
fel. biz. elnök.

Székely Károly, s. k.,
fel. biz. tag.